

OBVEZNOST BOMO IZPOLNILI

Pri vpisovanju posojila za ceste v železarni zamujamo, kot običajno smo v SRS kar naprej na repu, istočasno pa smo tudi pred eno najvažnejših faz pri ustanavljanju TOZD — to je volitvami. Ali to pomeni, da so funkcionarji sindikata angažirani v taki meri, da se ne morejo posvetiti akciji vpisovanja posojila do konca, ali pa so vzroki še druge? Na to nam je odgovoril predsednik sveta sindikata tovariš Polanc, ki je ob enem tudi predsednik odbora za organizacijo in izvedbo javnega posojila za ceste.

Ne zamujamo samo iz objektivnih, ampak tudi iz subjektivnih vzrokov. To pa zaradi tega, ker se delavci in posamezni vodilni delavci akcije vpisovanja niso lotili tako, kot bi bilo treba, kajti vpis posojila ni samo naloga sindikatov, to je splošna družbenopolitična akcija, v kateri morajo sodelovati vsi odgovorni tovariši. Rezultati vpisa so zadovoljivi povsod, kjer je bil dogovor med DPO in strokovnimi službami, saj je kar na desetih vpisnih mestih čez 90 ali 100% vpisanega predvidenega zneska. Najboljši primer pa je TOZD TRO, kjer je od 319 zaposlenih 310 delavcev vpisalo posojilo in so presegli predvideni znesek za 13,6%. Torej nam ta podatek dovolj zgovorno dokazuje organizacijsko sposobnost, zavzetost in pozitivnost sodelovanja z družbenopolitičnimi organizacijami. Sem pa prepričan, da bomo kljub naštetim težavam v železarni vpis uspešno zaključili. Do današnjega dne (16. avgust 1976) je vpisano 92% planirane vsote.

Res je, sindikat ima odgovorno nalogo v fazi konstituiranja TOZD in seveda tudi pri vseh fazah priprav na volitve od evidentiranja in kandidacijskega postopka naprej. Vendar pa sindikat ni edini nosilec te akcije, saj aktivno sodelujejo vse DPO. Za nezadovoljiv uspeh akcije vpisovanja posojila pa nikakor ni kriva preobremenjenost sindikalnih funkcionarjev, saj so bili za to delo imenovani posebni odbori. Sestav odborov pa je tak, da so bili vanje vključeni predstavniki

DPO in strokovnih služb in torej leži glavno breme na teh odborih.

Ker se je po štirinajstih dneh vpisovanja pokazal nezadovoljiv rezultat, so se DPO in strokovne službe dogovorile, da je treba pripraviti analizo za vse tiste središne, ki se neuspešno vključujejo v akcijo. Začel se je nov krog vpisovanja ali nekakšni »popravni izpiti« in današnja situacija kaže, da razen majhnih izjem vpisovanje v redu poteka, kar pomeni, da bomo obveznost do našega skupnega dogovora na ravni občine in republike izpolnili.

r. a.

Pred važnimi političnimi odločitvami

VOLITVE NOVIH ORGANOV UPRAVLJANJA

Proces organiziranja novih TOZD v železarni kljub dopustom nemoteno poteka. Do sedaj smo obravnavali analizo pogojev za organiziranje novih TOZD in že sklepali o tem organiziranju. TOZD bo 20, in sicer:

1. jeklarna,
2. jeklolivarna,
3. valjarna,
4. kovačnica,
5. jeklovlek,
6. kalilnica,
7. stroji in deli,
8. industrijski noži,
9. pnevmatični stroji,
10. vzmetarna,
11. rezalno orodje, Prevalje,
12. pile, Prevalje
13. energija,
14. elektrotehnične storitve,

15. strojno — gradbeno vzdrževanje,
16. kontrola kakovosti,
17. priprava proizvodnje,
18. raziskave in razvoj,
19. transport,
20. komerciala.

Poleg njih smo organizirali še tri delovne skupnosti, in sicer: DS za kadrovske-spolne zadeve, DS za gospodarjenje in DS za finance.

Nadaljnji korak k izgrajevanju nove samoupravne organiziranosti železarne pomeni izvolitev novih organov upravljanja, t.j. delavskih svetov TOZD ter drugih samoupravnih organov na nivoju TOZD in DS.

Statutarni sklepi, ki so bili sprejeti na zborih delovnih ljudi

novih TOZD, tvorijo osnovo za oblikovanje novih samoupravnih organov. S temi sklepi smo začasno do sprejema statuta TOZD zastavili delovanje novih organov upravljanja, saj sedanji po naravi dela in organiziranosti ne morejo več opravljati določenih samoupravnih funkcij. V prvi fazi bo prvenstvena naloga novih delavskih svetov delovanje na področju vzpostavljanja novih samoupravnih odnosov. Ti odnosi se bodo urejali z novimi splošnimi samoupravnimi akti, predvsem z novim samoupravnim sporazumom o združevanju dela in sredstev ter statutu TOZD. Pri uveljavljanju novih odnosov velja poudariti, da bo kmalu sprejet zakon o združenem delu, ki bo prinesel nove kvalitete na področju samoupravnega urejanja odnosov v proizvodnji, kar bomo že sedaj upoštevali.

Po programu aktivnosti stopamo 9.9.1976 na volišča. Ne volimo prvič in tudi naša zavest se je v samoupravni praksi že izgradila, tako da vemo, kakšne delegate potrebujemo. Naše sindikalne organizacije so bile pripravljene na to in pričakujemo, da bomo tudi volivci k volitvam pristopili tako, kakor so to samoupravljalci dolžni.

Volitve bomo izvajali po pravilih, ki so določena v pravilniku o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in kolektivnih izvršilnih organov TOZD in delovne skupnosti ter delovne organizacije Železarne Ravne. Svet sindikata železarne je imenoval poseben koordinacijski odbor, ki bo skrbel za uskladitev volilnih opravil v železarni. V vseh TOZD in delovnih skupnostih pa skrbijo za zakonitost volitev in za izvedbo le-teh volilne komisije. Ker je volilnih opravil precej, naj poudarim le to, da v vseh postopkih neposredno sodelujejo in pomagajo pri izvedbi volitev organi družbenopolitičnih organizacij ter tudi strokovne službe.

Postopek dokončnega organiziranja TOZD in konstituiranja delovne organizacije Železarne Ravne pa bo končan, ko bomo sklenili samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev, sprejeli statut delovne organizacije in na podlagi teh aktov izvolili delavski svet železarne. Vse to bomo opravili to jesen.

S poudarkom na samoupravno delovanje pa lahko trdimo, da je konstituiranje novih delavskih svetov v temeljnih organizacijah Železarne Ravne primarnega pomena v procesu samoupravnega urejanja odnosov. Prek delegatov v teh organih bomo uveljavljali samoupravne pravice, ki nam jih dajeta ustava in zakon. L. R.

IZ VSEBINE

- S seje delavskega sveta Slovenskih železarn
- Begunje 76 — četrto srečanje naših borcev
- Kopičenje nerealiziranih sklepov
- Zdravstveno varstvo delavcev
- Kako v bodoče?
- NOB — vir izkušenj vseljudske obrambe
- Odlagamo lahko še leto dni
- Dogovor občin koroške regije o temeljih skupnega družbenega razvoja za leta 1976—1980
- Izstavljanje in vročevanje odločb o razporeditvi na delovno mesto
- Dobro brati — dobro pisati — dobro govoriti
- Pridobitev za športne Ravne
- Humoreska

S SEJE DELAVSKEGA SVETA SLOVENSkih ŽELEZARN

11. seja delavskega sveta Slovenskih železarn, ki je bila 29. junija v Teharjah pri Štorah, je dala vrsto pomembnih sklepov.

Po ugotovitvi, da je samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega načrta proizvodnje ter razvoja Slovenskih železarn za obdobje 1976—1980 plod široke razprave po delovnih organizacijah ter družbenopolitičnih organizacijah Slovenskih železarn ter usklajen z zveznim dogovorom o razvoju črne metalurgije, dogovorom o temeljnih družbenega plana SRS in usklajen znotraj SOZD SZ, je delavski svet nadalje ugotovil, da je sporazum dobra podlaga za okrepitev vezi med delovnimi organizacijami SZ in potrjuje dosedanjo pravilno usmerjenost dejavnosti. Zato ga je delavski svet verificiral in dal v podpisovanje pooblaščenim delegatom OZD SZ.

Slovenske železarne morajo kot pobudnik in podpisnik družbenega dogovora o ustanovitvi poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla ter v lastnem interesu intenzivno delati na oblikovanju samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega razvoja poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla.

Nadalje je delavski svet potrdil dogovor o urejanju medsebojnih odnosov na področju preskrbe električne energije in samoupravni sporazum o posebnih pogojih za razporejanje strokovnih delavcev na delo v poslovne enote v tujini. Skladno s predhodnimi sklepi je potrdil samoupravni sporazum, ki regulira promet in cene ferolegur med proizvajalci in potrošniki v SFRJ ter soglašal s pristopom SZ k temu sporazumu. Podpisnik za SZ je Peter Kunc. Hkrati je delavski svet pooblastil UO SZ, da spremlja izvajanja tega sporazuma.

Ob pregledu delovnih rezultatov SOZD SZ v prvem polletju 1976 je delavski svet ugotovil, da so se pogoji poslovanja bistveno spremenili. Zaradi težav pri prodaji doma so padli realizacija, proizvodnja izdelkov in celotni dohodek. Zaradi spremenjenega sistema obračuna in inflacije stroškov je dodatno padel obseg celotnega dohodka, v ostanku dohodka pa je nastal pravi preobrat,

saj je v I. polletju lani čisti dohodek znašal 201 mio din, letos pa je ugotovljena izguba 287 mio din.

Delavski svet je zadalžil vse delovne organizacije SZ, da se bolj intenzivno vključijo v premagovanje težav in prilagajevanje novim stabilizacijskim pogojem poslovanja. Racionalizirati je treba porabo surovin in energije

ter izboljšati prodajo. S pospešitvijo notranjega prometa blagovnega materiala in z drugimi skupnimi akcijami je treba izboljšati gospodarjenje in akumulativnost v II. polletju 1976.

Delavski svet je zadalžil Železarno Štore in OSS SZ, da pospešita realizacijo projekta tovarne traktorjev v Štorah, tako da bi začela nova tovarna obratovati v I. četrtletju 1977.

Naslednja seja delavskega sveta bo na Ravnah.

a. o.

Begunje '76 — četrto srečanje naših borcev

Nekdanji borci narodnoosvobodilne vojne Slovenskih železarn se bomo s svojimi družinskimi člani, mladimi sodelavci in povabljenimi gosti 11. septembra na svojem četrtem srečanju zbrali v Begunjah na Gorenjskem.

Zasluzena pozornost

Tri leta so minila, odkar smo se prvič zbrali v osvobodjeni domovini. Legendarna Pokljuka, gorska planota v predgorju Triglavu, ki je bila od srede leta 1941 do osvoboditve dom slovenskih partizanov, je bila tudi naša prva gostiteljica. V prekrasem septembrskem sončnem dnevu leta 1973 se nam je predstavila z vsem svojim planinskim čarom in nam odprla pot trajnega prijateljstva.

Nepozabno nam bo ostala v spominu ta premiera letnih srečanj borcev za svobodo, sedanjih delavcev Slovenskih železarn. Zaradi največjega deleža v narodnoosvobodilni vojni je železarna Jesenice prevzela vlogo prvega organizatorja srečanja borcev in jo odlično izvedla.

Tudi ponovitev v Kotljah, ki je bila v organizaciji Železarne Ravne, je kljub nenaklonjenemu vremenu pokazala, da so borci vezni element in kohezijska sila solidarnosti slovenskih železarjev in da na letnih srečanjih manifestirajo svojo pripadnost. Tudi drugo srečanje se nam je vtisnilo v spomin.

Lani je železarna Štore na Teharjih izpeljala tretje srečanje

nekdanjih borcev narodnoosvobodilne vojne Slovenskih železarn. Vse od priprave prostora, svečanega kulturnega programa in gostiteljskega dela je bilo odlično pripravljeno ter v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev. Koordinacijski odbor borcev Slovenskih železarn se iskreno zahvaljuje samoupravnim organom in vsem delovnim skupnostim za prispevek pri organiziranju letnih srečanj.

Prepričani smo, da to priznanje delavcem čiste preteklosti in izpričane zavesti v najtežjih časih našega naroda daje tudi svoje sadove. Krepi se duh vzajemnosti in solidarnosti ter enotne pripadnosti, s prisotnostjo mladine na srečanjih borcev pa prenaša revolucionarno preteklost in njene etične vrednote na bodoče rodove.

Preraščanja v srečanje Slovenskih železarn

Organizacija zveze borcev odмира. Vsako leto nas je manj tudi bivših borcev Slovenskih železarn in zato je razumljiva odločitev, da se mora na srečanjih stalno povečevati število mladih, ki se slavju borcev pridružujejo. Srečanje borcev bo zato postopno preraslo v srečanje delavcev Slovenskih železarn.

Letos, za četrto srečanje borcev Slovenskih železarn, se bomo zopet vrnili na Gorenjsko, ki je zibelka borbe proti okupatorju. Predelovalne delovne organizacije Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Zična Celje so gostiteljice, organizatorja pa sta Veriga Lesce in Plamen Kropa. Za to srečanje borcev je izbran kraj pod Karavankami, v osrčju Gorenjske, ki združuje naravne lepote, ki so bile priče največjih tragedij slovenskega naroda.

Begunje so žalostna priča preteklosti, kjer je bila okupatorjeva postojanka trpljenja in smrti. Tu je nacistični okupator zbiral svoje žrtve — talce, ki so s smrtjo plačevali svojo pripadnost slovenskemu narodu in boju za osvoboditev svoje domovine.

Brezobzirna fašistična surovost pa ni omajala slovenskega naroda in ljudi Gorenjske. Ze prvo leto zasedbe so borci za svobodo napovedali, da se bodo borili za dokončno zmago in osvoboditev domovine. Po vsej Gorenjski so se oglašale partizanske puške in v času, ko so Hitlerjevi škornji tepali vso Evropo, so rasle nove in nove partizanske enote. Dražgo-

ška bitka je bila zgodovinska prelomnica, ki je tudi nemškim nacionalistom dokazala Hitlerjevo zmoto, ko je v Mariboru rekli: »Napravite mi to deželo nemško.«

Petletni načrt — sedanji cilj borbe

Vsem našim borcem je žal, da se že prej nismo na letnih srečanjih zbirali in obujali spomine na odločilno obdobje naše zgodovine ter se dogovarjali o novih delovnih dosežkih. Zaradi uspešnih treh srečanj se že vnaprej veselim o dneva, ko si bomo v Begunjah zopet stisnili roke in v prijetnem razpoloženju preživeli dan spominov na najbolj plemenito stran zgodovine jugoslovanskih narodov ter uspešne gradnje samoupravnega socializma. Tudi to priložnost bomo izkoristili za protest proti oživljanju nacionalizma, ki tlači Slovence onkraj Karavank.

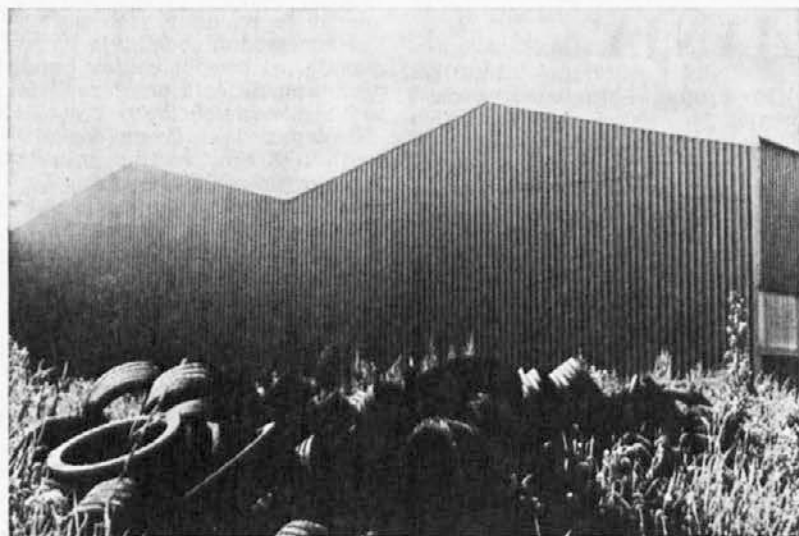
Delovno ustvarjalni uspeh razvoj proizvodnje, kulture, športa, življenjskega ter družbenega standarda so sedaj naše najučinkovitejše orožje za narodni blagor. Samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega načrta proizvodnje in razvoja Slovenskih železarn je kažipot, ki nas bo do leta 1980 pripeljal na milijon ton jekla, 12 milijard dinarjev prihodka in sto milijonov dolarjev izvoza. Borci hočemo tudi temu petletnemu načrtu vdahniti ustvarjalno revolucionarno preteklost.

Na svidenje v Begunjah na Gorenjskem!

Gregor Klančnik

KOPIČENJE NEREALIZIRANIH SKLEPOV

Sprejemanje najrazličnejših sklepov na vseh nivojih sindikalne organiziranosti je spričlo nalog in zahtev po vse boljših življenjskih pogojih nujnost, ki jo izvajamo v smislu medsebojnih odnosov in družbenih dogovorov. Te sklepe sindikalna organizacija delalizira v glavnem na dva načina. K prvemu sodijo tisti sklepi, ki so v glavnem obvezni samo za sindikalne organizacije in njihove organe v OZD, medtem ko spadajo v drugega tisti, ki so obvezni le za določene strokovne službe ali morda tudi posameznike v delovni organizaciji. V sindikalnih pravilih je zapisano, da so vsi sklepi sindikalnih organizacij obvezni za vse člane sindikata, kar pomeni, da so avtomatično obvezni za vse službe v delovni organizaciji, saj so tam zaposleni člani sindikalne organizacije. To je edini pravi način reševanja številnih problemov, s katerimi se sindikati srečujemo vsak dan. Zal pa se vsi ne držijo tega pravilnega načina. Dogaja se namreč, da zaradi nepravčasne realizacije nekega sklepa moramo sklep obnoviti, da bi s tem vzpodbudili tiste, ki so zanemarili njegovo realizacijo ali pa so to delo opravili le delno. Neredki pa so primeri, da na podlagi nekega sklepa morajo sklepati tudi drugi ter tako nastane celotna družina sklepov za en in isti problem, in če ti sklepi niso realizirani, so le prazne besede na papirju.

Naša geometrija

Stiska v naši kuhinji

Enega od številnih sklepov smo se spomnili ob obletnici njegovega nastanka, izhaja pa z javne tribune članov sindikata o družbeni prehrani v železarni avgusta 1975. Takrat je namreč bilo sprejetih pet zelo pomembnih sklepov, na njihovi osnovi pa je na sejah DS posameznih TOZD in DSSS bilo sprejetih še nekaj dodatnih sklepov. Ker so se sklepi začeli množiti in prav nič reševati, je konferenca sindikalnih organizacij v januarju '76 morala sklep obnoviti in opozoriti prizadete na njihovo dolžnost.

No, po vsem tem so sledile obljube, katere so delovni ljudje tudi na zborih obravnavali v okviru programa srednjeročnega razvoja železarne. Star pregovor

»obljuba dela dolg« je pri rešitvi tega problema zelo aktualen, tem bolj, ker je ta problem rešen le delno. Spričo številnih razprav in sklepov ter raznih pogovorov, dogovorov in nazadnje obljub je bilo pričakovati hitrejšo rešitev družbene prehrane, s katero člani kolektiva še niso zadovoljni. Toda prav verjetno bodo sindikalne organizacije morale o tem še kdaj spregovoriti, preden bodo sklepi dokončno realizirani.

To je le en problem s številnimi sklepi. Se pa še mnogi drugi problemi kopičijo v arhivih sindikalnih organizacij in čakajo na svojo odrešitev po zakonih samoupravne organiziranosti in službene dolžnosti.

-ca

NOB — vir izkušenj vseljudske obrambe

Izkušnje in tradicije, ki so jih naši narodi pridobili v zgodovini boja za obstanek, dokazujejo, da je narod, ki ve, za kaj se bori, nepremagljiv na svojem ozemlju, ne glede na to, kako dolgo agresija traja, kako zvit in tehnično močan je sovražnik. Te tradicije in visoke moralne vrednote so prišle do popolnega izraza v času herojske NOV, katere izkušnje so vtkane v našo sedanjo koncepcijo SLO kot izraz kontinuitete čuvanja in razvijanja revolucionarno osvobodilnih tradicij naših narodov in narodnosti.

Ko je govoril o koncepciji SLO in uporabljanju bogatih izkušenj NOV, je tovariš Tito na jubilejni proslavi 50-letnice slovenske univerze v Ljubljani dejal: »Mi smo v času NOV delali stvari, ki so v vseh vojnih doktrinah označene kot nemogoče, nerazumljive. Tako rekoč smo se goloroki uprli najmočnejši svetovni vojaški sili. Bili smo popolnoma sami. To je bil boj, ki so ga naši narodi pod vodstvom KPJ vodili organizirani v splošno jugoslovansko osvobodilno gibanje. Današnja koncepcija SLO ni nič drugega kot dosledno in odločno upoštevanje teh izkušenj in NOV v sedanjih pogojih.«

Katastrofalni poraz bivše jugoslovanske vojske in kapitulacija države je posledica veleizdaje in strahu vladajoče buržoazije. Dolgoletno nacionalno tlačanje, eksploatacija delavske sile, dušenje političnih pravic in svobode, preganjanje in ubijanje najboljših sinov progresivnega proletariata in KPJ, korupcije, razne afere in ustvarjanje sebičnih interesov za izdajstvo države, vse to se je končalo z neslavno dvanajstdnevno vojno in kapitulacijo. Na okupiranem ozemlju so Nemci in izdajalci ustvarili razne marionetne tvorbe, uvedli so strahovit teror, bratomorno vojno, masovne pokole in se zatekali k zverinskemu mučenju v koncentracijskih taboriščih, kjer so se znašli nad nedolžnim prebivalstvom.

KPJ je bila v teh hudih trenutkih edina politična organizacija, ki je organizirano prevzela v svoje roke boj proti okupatorju in domačim izdajalcem. Ko so desettega aprila marširale nemške oklepne enote po zagrebških ulicah, je CK KPJ na svoji seji sklenil, da nadaljuje brezkompromisen boj, čeprav bo prišlo do propada države, tako da bo ljudstvo organizirano v vseljudsko vstajo. 15. aprila pa je CK KPJ

že izdal razglas vsem narodom Jugoslavije, v katerem opozarja na izredno težko stanje v državi zaradi napada fašističnih sil. Razglas poudarja, da je edini izhod iz nove nastale situacije le srdit boj proti okupatorju in njegovim slugam.

Na majskem posvetovanju KPJ v Zagrebu je tovariš Tito podal izčrpno analizo dogodkov v mesecu marcu in aprilu in analizo dela KPJ. Na posvetovanju so zavzeli odločno smer in razdelili komunistom konkretne naloge za pripravo splošne oborožene vstaje, zbirajoč široke ljudske mase v enotno fronto proti okupatorju in izdajalcem. Po ocenitvi splošne vojaško-politične situacije na svetu, posebno po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo 22. junija leta 1941, je centralni komite KPJ izdal razglas, v katerem je jasno povedano, da je konec političnih priprav ter da je napočil čas za odločilen oborožen boj. Začela se je partizanska vojna. V tej odločitvi je bil tudi jasno začrtan politični program v boju proti tujcem. Osnovni cilj narodnoosvobodilnega boja je bila svoboda, socialna in nacionalna. Ljudstvo je to sprejelo, razumelo in podprlo. Tovariš Tito je rekel:

»Beseda narodnoosvobodilna borba bi bila samo fraza ali celo prevara, če ne bi imela vsejugoslovanskega značaja, poleg tega pa še nacionalni smisel za vsak narod posebej, torej je pomenila osvoboditev Jugoslavije, tudi osvoboditev Hrvatov, Srbov, Črnogorcev in drugih narodov, ki živijo na našem ozemlju. NOB je jamčil, da prinaša enakopravnost in bratstvo vsem narodom Jugoslavije, v tem pa je bistvo narodnoosvobodilne vojne.«

Čeprav so naši narodi ostali po polomu 1941. leta brez organiziranih oboroženih sil, je KPJ zahvaljujoč daljnosežnim ciljem in vodstvu NOB izbrala tako taktiko, da je v vseh predelih države nevtralizirala sovražnikovo premoč v tehniki in oboroženi sili, tako da je za nekaj časa spreminila vse ozemlje v eno samo bojišče, s tem pa si je ustvarila osnovo za organiziranje lastnih, hitro se gibajočih oboroženih sil. Od gverilskih skupin, partizanskih odredov, do brigad in divizij ter korpusov in armad so se naše oborožene sile razvile v ognju v enakovredno oboroženo moč, ki je dala velik prispevek skupno z zavezniki pri uničevanju

nju Hitlerjeve soldateske v drugi svetovni vojni.

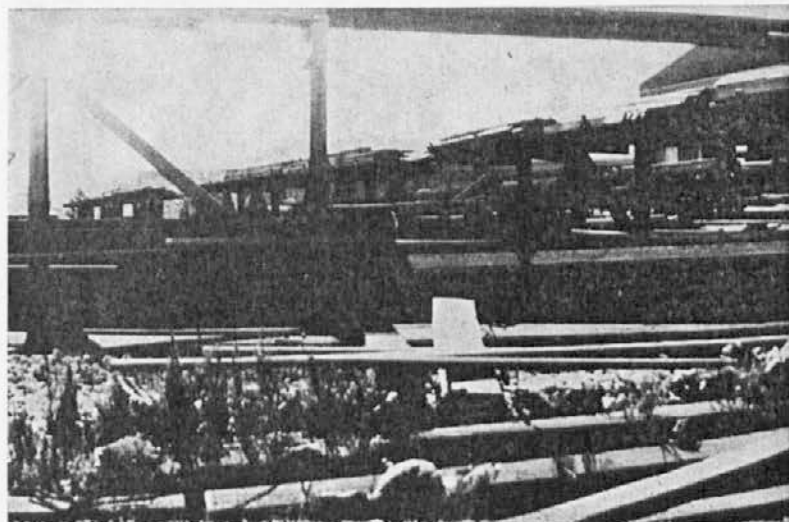
Poleg operativnih enot, ki so bile ustanovljene od prve proletarske brigade pa do največjih enot, so se v drugi svetovni vojni na okupiranem ozemlju razvijale tudi teritorialne komponente NOV — diverzantske skupine, partizanski odredi, borbene in udarne skupine po vaseh in mestih, podprte od vseh ljudi kot sestavni del vseljudskega odpora, ki je v resnici uresničevanje ideje o oborožitvi ljudstva. Na drugem zasedanju AVNOJ, ko je tovariš Tito govoril o ustanavljanju naših oboroženih sil med NOV, je med drugim poudaril:

»Lahko mirno trdim, da je ustvarjanje ljudske vojske v takih pogojih, v kakršnih smo ustanavljali našo armado, edinstven primer v zgodovini. Iz golorokih partizanskih odredov, brez tovarn orožja in municije, brez skladišč in rezerv, brez vsakršne pomoči je bila ustanovljena četrtemilijunska armada, ampak ne v miru, marveč v obdobju najburnejšega, najbolj krvavega boja, ki so ga jugoslovanski narodi kdajkoli vodili.«

Z vseljudsko, splošno vstajo so bile ustanovljene enote različnega sestava in moči. Ljudske mase so bile vključene v oboroženi boj in so se kmalu prepričale o možnosti uspešnega boja proti okupatorjem in njegovim slugam. Vse to se je takoj pokazalo v hitri menjavi odnosov moči v korist narodnoosvobodilne vojske ter v preraščanju NOB v posebno fronto, ki je že konec leta 1941 obsegala nad 100.000 km² jugoslovanskega ozemlja, ki je bilo zajeto s plamenom vstaje in z oboroženimi akcijami partizanov.

Vzporedno z razmahom vstaje je vrhovni štab NOV posvečal vedno večjo pozornost tudi kvaliteti oboroženih sil, da bi se le-te čimbolj kosale s sovražnikovimi odpočitimi in do zob oboroženimi enotami. Sovražnik je vedno bolj večal število akcij in ofenziv, da bi na ta način paraliziral in uničil narodnoosvobodilno gibanje pri nas.

Z ustanovitvijo gibljivih enot — brigad, divizij in korpusov je NOV prerasla v času vojne v višjo obliko vojaške organizacije, toda kljub temu se je z razvojem borbe in odpora razvijala teritorialna komponenta. V času NOV so obstajale operativne enote, partizanski odredi in vojaški organi, ki so delovali v zaledju

Belo in črno

fronte. Enote NOB so med vojno prerasle v moderne vojaške formacije kot v vseh takratnih armadah, partizanske formacije pa so vseskozi tesno sodelovale z operativnimi enotami, lahko pa so delovale tudi samostojno kot teritorialna komponenta oborožene boje.

Taka struktura naših oboroženih sil z manjšimi spremembami se je zadržala vse do konca vojne, ko so bili formirani vidni in rodovi. Prvega marca leta 1945 se je NOV in narodnoosvobodilno gibanje preimenovalo v Jugoslovansko armado, vrhovni štab pa v generalštab JA. To se pravi, da ima današnja koncepcija splošnega ljudskega odpora globoke korenine v naši NOV, o kateri meni tovariš Tito tako:

»Narodnoosvobodilna vojna je bila permanentna vojna, vojna do iztrebljenja okupatorja in izdajalcev. To je bila vseljudska vojna, dobro organizirana in vodena iz enega samega centra, vrhovnega štaba, s kombinacijo

partizanskega in frontalnega bojevanja, kar je omogočalo svobodno partizansko ozemlje in formiranje večjih vojaških enot, divizij in korpusov. Mi vsi moramo pridno delati in izpopolnjevati sistem naše SLO na osnovi trajnih izkušenj iz NOB, zaradi nadaljnega razširjanja in krepitve samoupravnih pravic naših delovnih ljudi.«

Minilo je že enaintrideset let, odkar se je končala druga svetovna vojna, vojna, ki po svojih grozodejstvih in zločinih prekaša vse dotedanje vojne. Zato se je takrat uprlo okupatorjem in njegovim slugam vse prebivalstvo z vsemi sredstvi, v vsakem kraju in ob vsakem času. Ta surova in težka borba za socialno in nacionalno osvoboditev, v kateri je dalo milijon in 700 tisoč Jugoslovancev svoja življenja, je bila in ostala trajen svetilnik, izvor vseh izkušenj in skupni izgradnji SLO in v krepitvi obrambne moči naše države.

Svetislav Nikolić

KAKO V BODOČE?

Počitniška razmišljanja

Čas počitnic, tistih poletnih, »ta pravih«, ko gremo na morje, je za večino mimo. Najdejo se seveda tudi taki, ki dopust izkoristijo jeseni ali pozimi v gorah. Ti so bele vrane in bodo tudi ostali. Živimo med hribi, med gorami, radi hodimo nanje, vendar ne za dlje časa. Petek, sobota in nedelja, če nisi zaprisežen planinec, pa je dovolj.

Dopust torej prebijemo — razen tistih, ki ostanejo lepo doma seveda, in teh je še zmeraj kar precej — v glavnem na morju v poletnih mesecih. To je dejstvo in navada večine, ki bi jo o nasprotnem, kakršnekoli argumente bi že uporabljali, težko prepričali. Ob tem sem tudi sam prepričan, da živimo v hladni deželi, ki je na žalost ne moremo spremeniti, in da bo toplota in vročina tisto, kar bomo na dopustih slejkoprej iskali, in mir seveda.

Kdo bo mogoče ugovarjal in naštel malo morje želja in hotenj, vsega tistega, kar si želimo, kaj vse posamezniki od dopusta hočemo. Tega je res precej, vendar lahko takoj ugotovimo, da se da

večina teh želja uresničiti tudi doma. Ljudje pa smo taki, da se znamo v morju še zadnje minute pred odhodom kopati, četudi dežuje, na Ravnah pa nato zimskega bazena leto dni še pogledamo ne.

Kakorkoli že: ljudje smo različni, in prav je, da smo, a z določnimi skupnimi hotenji in navadami. In kot je navada večine poleti oditi na morje, je prav tako navada po vrnitvi na delo o preživelih dopustih in dopustnikovanju nasploh se pogovarjati in kritično ocenjevati seveda, kar pa je delno tudi namen tega sestavka.

V železarni se praviloma vsako leto ob tem času, deloma tudi spomladi, pričnejo žolčne debate o tem, kdo, kako, kje in kdaj organizirati letovanje. Vprašanja spadajo zlasti v domeno sindikata, vendar bi ob tem poudaril, da smo člani te najbolj množične organizacije dejansko vsi zaposleni. Zadevo je treba torej gledati v tej luči, ne, da je nekje neki odtujeni sindikat, ki bo vse uredil, temveč, kot že rečeno, da smo to mi vsi, ki moramo nekaj narediti, in to nekaj boljšega kot doslej.

Najbrž vsakdo na reševanje problematike res nima in ne more imeti enakega vpliva, lahko pa pomaga vsaj z idejami. Ugotovljeno je namreč, da se na splošno najdejo v delovni skupnosti dobri organizatorji, da znamo stvari tehnično dobro izpeljati, manjka pa izvornih, kolikor toliko realno ustvarljivih idej. Navajeni smo sedeti in čemeti na starem in pri starem; iz konvencionalnih okvirov ne moremo, vsaka sprememba pa je boleča, četudi na bolje.

Dolga leta smo imeli — pardon, še imamo — počitniški dom

Plavalca

v Portorožu, kar pa je tudi že alfa in omega naših prizadevanj in rešitev na tem področju, ker drugih možnosti zaradi minimalnih kapacitet (na primer Rab ali Biograd) skoraj ni vredno upoštevati.

Verjetno so bila leta, ko nam je tako dom kot koncept letovanja ustrezal, vendar so tisti časi minili. Bil sem v domu, vendar ga ne mislim posebej kritizirati, še manj hvaliti, čeprav bi lahko tudi kaj pohvalili. Na primer družinsko serviranje, ki je včasih že kar potratno. Sicer pa, če se vrnemo k začetku sestavka, spada hrana med ne najbolj bistvene elemente; kdor hoče izključno, odlično ter poceni samo jesti in piti, mora obvezno ostati doma.

Ne da bi torej analizirali trenutno stanje, lahko pavšalno in brez zamere ugotovimo, da je dom in ta oblika letovanja zgodovina, nekaj, kar je bilo, pa ni več, za čemer ne smemo žalovati. Bilo pa bi seveda hudo krivično, če bi tistemu, ki mu je usojeno ob času umreti, podaljševali trpljenje.

Časi se spreminjajo in ljudje z njimi. Želje, hotenja, potrebe in možnosti ljudi se izredno hitro spreminjajo. Kljub temu pa so, kot je to v našem primeru in kot je bilo že na začetku ugotovljeno, v glavnem vse orientirane proti jugu. Ogmorna večina naših delavcev torej želi prebiti dopust na morju. Naloga sindikata, torej vseh, zlasti še odgovornih delavcev na splošno organizacijskem področju pa je, da bo ta velika večina zaposlenih, s svojimi družinami seveda, svoje želje lahko primerno tudi realizirala.

Gre za to, da se zagotovijo možnosti ugodnega, mirnega, sproščenega ter obenem po želji rekreativno delovnega oziroma aktivnega dopusta, in to za vse zaposlene. Z »vsemi« mislim seveda tiste, ki to želijo, želje pa se pojavljajo obenem s ponujenimi možnostmi. Pri vsem tem moramo priznati in dati brez strahu roko na srce, da se je gmotni položaj večine zaposlenih zadnja leta na splošno občutno izboljšal, kar se odraža tudi v zahtevah po drugačnih dopustih, kot smo jih bili vajeni pred leti. Tu je še najmanj mišljena zahteva po nekem izrazitem komfortu v hlajenem hotelu ali podobno, čeprav so tudi take zahteve, temveč želja po bolj živahnem, malce atraktivnem, bolj doživljajem dopustu; po tem, da nam dopust ponudi nekaj novega, nekaj spremenjenega; mogoče samo čudovit mir, ki te od začetka sicer razžira, od sonca razžarjen zrak, s škržatom v borovcu in mogoče še kaj.

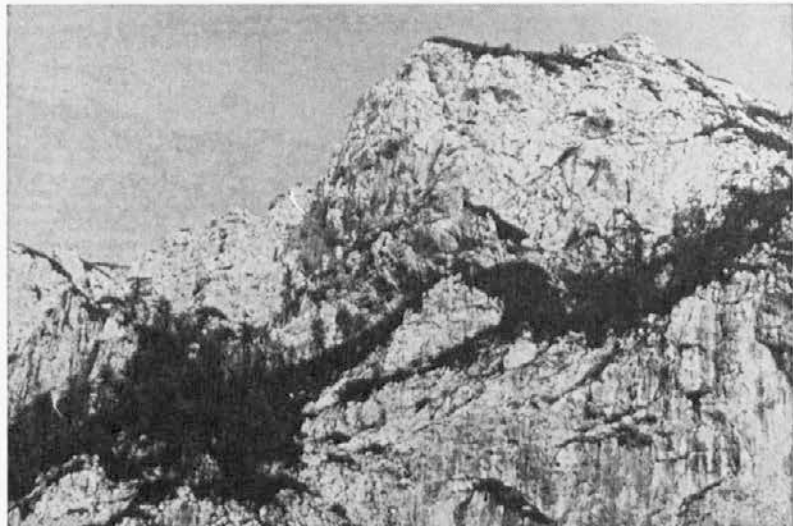
Nesporno je, da si fizično ali psihično zamorjeni ljudje na dopustu ne želijo gneče in prerivanja na plaži, nervoznega čakanja na prosto mizo v jedilnici, neke vsiljene domačnosti, katere odraz je nered, ob tem pa še zunanjska hrupa, ki ne preneha niti za hip, tako da vse skupaj še najbolj spominja na fabriko. Odgovor bi se najbrž glasil: za malo »gnarjate malo muzike. V našem primeru pa bi vsekakor bolj ustrezalo: za precej denarja, slaba muzika.

Letovanje našega delavca v Portorožu, upoštevajoč vse to, kar se mu nudi, je namreč zelo zelo drago, ali bolje rečeno, nas vse skupaj zelo veliko stane. Prepričan sem, če bi sešteli vsoto, ki jo prispeva posameznik z ustreznim delom sredstev, ki gredo za regresiranje oziroma vzdrževanje, skratka, če bi sešteli ves denar, ki ga kot posamezniki in celotna delovna skupnost v kakršnikoli obliki prispevamo, da potem imamo to, kar pač imamo, bi dobili vsoto, ki bi najbrž bila daleč nad tisto, kar bi skupaj znesle tako imenovane ekonomske cene.

Ob tem bi kot primer lahko navedli in vzporejali cene letalskih paketov z bivanjem v hotelih visoke B kategorije, ki se zadnje čase vse bolj uveljavljajo ali pa na primer dejstvo, da lahko letujete v Grčiji v solidnem hotelu že za 120 do 140 dinarjev dnevno, kjer je vino, najmanj tako kvalitativno kot Refoški v našem domu, po največ 25 dinarjev, pri nas pa po sindikalni liniji po 30, v Bernardinu pa po 75 — dopoldne seveda.

Nekatere naše renomirane turistične agencije nudijo zelo ugodne pakete, s prevozom ali brez njega, v hotelih in krajih, ki se po okolju, organizaciji, ugodju in mogoče še marsičem, s tem kar imamo mi sedaj, sploh ne dajo primerjati. Prepričan sem, da bi ob bolj številnem oranžmanu nudile posebne popuste, lahko pa bi sklepali tudi direktne pogodbe s hotelskimi organizacijami, ker posrednik navsezadnje tudi stane. Prepričan sem, da bi na ta način uspeli zagotoviti večini interesentov mnogo bolj ustrezne počitnice kot sedaj. Možnosti so zelo široke, potreben pa je bolj gibčen pristop.

V prvi vrsti bi morali našim delavcem (po predhodnem dogovoru s ponudnikom na podlagi in-

Raduha

Hitro v vodo!

mo več. Do naslednjega leta bomo sklepe 8. kongresa morali tudi pri nas uresničiti, kajti ti so obvezni za vse. To opozorilo posebej velja za vse OOS in njihove organe, ki bodo morali najti predlog za čimprejšnjo realizacijo kongresnih sklepov, pa čeprav bomo morali morda zopet govoriti o solidarnosti. J. G.

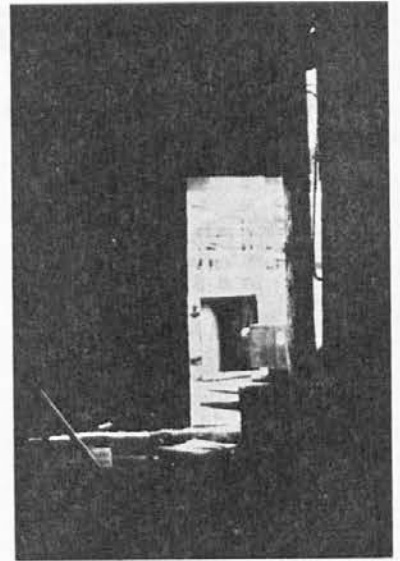
ISKRE

Če oči nočejo videti, ne pomagajo ne luč ne očala.

Kar se blešči, je rojeno za trenutek.

Goethe

Samouki zmeraj pretiravajo.
Fontaine

Pota svetlobe

ZDRAVSTVENO VARSTVO DELAVCEV

Čeprav smo sredi počitniške sezone, je letos v vsej koroški regiji čutili aktivnost skoraj na vseh področjih družbenega in družbenopolitičnega življenja. Med različnimi akcijami je zelo pomembna razprava o uveljavljanju zdravstvenega varstva delavcev.

V ta namen je bil julija sklican regionalni posvet v Dravogradu, ki so se ga udeležili zdravstveni delavci iz zdravstvenih domov in ambulant, delegati iz zdravstvenih služb in skupnosti, delegati iz nekaterih delovnih organizacij in njihovih socialnih služb ter služb za VPD ter predstavniki sindikalnih organizacij. Zelezarno je zastopala petčlanska delegacija.

Predsednik medobčinskega odbora Ivan Kugovnik, ki je bil sklicatelj tega posveta, je v uvodu povedal, da je posvet začetek velike akcije razprav o problemih zdravstva v naši regiji, ki se bo na podlagi sklepov s tega posveta nadaljevala po posameznih občinah oziroma v vseh družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih organih in SIS ter prek sindikatov do delovnih skupin. Razprava je dala dobre rezultate, ki bodo osnova nadaljnjih razprav. Največji problem predstavljajo naraščanje bolezenskih izostankov z dela zaradi nesreč pri delu ali izven dela, razna poklicna in

druga obolenja, nega bolnika na domu, vprašanje delomrznežev itn.

Analiza podatkov kaže, da v koroških občinah bolniški stalež niti ni tako kritičen, čeprav so delovni pogoji večinoma težki. V zadnjih desetih letih je namreč odstotek bolniškega staleža v regiji precej pod republiškim povprečjem, kar je sicer ugodno, so pa v primerjavi s Slovenijo nezgode pri nas mnogo nad republiškim povprečjem, relativno pa tudi hitro narašča odstotek odsotnosti z dela zaradi nege družinskih članov. Prav tako presegajo republiško povprečje nekatere bolezenske skupine, med njimi živčne in duševne bolezni (posebej v tekstilni industriji), bolezni prebavil, kosti in gibal. Nehote se ob teh kazalcih vsiljuje pomislek, ali niso nekatere bolezni tudi povezane z alkoholom. Prav alkoholizem mladih je bil tudi postavljen v ospredje kot velik problem.

Še in še bi lahko naštevali probleme, s katerimi se vsak dan srečujemo v delovni organizaciji ali ambulanti. Nekateri so takšni, da bo o njih treba spregovoriti na nivoju republike. Prav o vseh pa se bomo pogovorili na nadaljnjih razpravah, da jih bomo rešili kar se da uspešno.

-ca

»Mansarde«

Sanjati o novem domu, kjerkoli bi že bil in ki bi stal gotovo dobrih 15 starih milijard, je utopija. Časi, ko so se dobili krediti za takšno gradnjo, so mimo. Sicer pa najbrž ne bi bilo smotno graditi hotela, ki bo štiri mesece na leto zaseden. To, da bi pa hodili tudi pozimi na morje, pa, kakor že na začetku ugotovljamo, se še najbrž ne bo tako kmalu zgodilo.

V perspektivi obstaja seveda še ena možnost, ki se kaže v samoupravnih interesnih počitniških skupnostih, v občinskem ali v drugih regionalnih okvirih. Zamisel je sicer zelo dobra, vendar je vprašanje, kaj bo prinesla, kako se bo v praksi obnesla. Kljub temu je ta ideja še tako oddaljena, da zaenkrat ni aktualna. Pred nami pa je nekaj mesecev jeseni in zime ter pomlad, ki bi jo morali pričakati z jasno zasnovano počitniško usmeritvijo.

J. Dežman

ODLAGAMO LAHKO ŠE LETO DNI

Začenja se novo šolsko leto 76/77. To bi naj bilo poslednje, ko si šolarji osnovnih šol morajo sami nakupovati šolske pripomočke. Takrat, kadar morajo starši globoko seči v žep za nabavo ozimnice, poleg tega pa za nabavo šolskih učbenikov svojim otrokom, se spomnimo ustavnih določil in enega od sklepov, ki smo jih novembra 1974 sprejeli na 8. kongresu slovenskih sindikatov v Celju. Takrat smo v kongresne dokumente med drugim zapisali:

»Na področju preobrazbe vzgoje in izobraževanja na samoupravnih osnovah si bomo sindikati skupno z drugimi družbenopolitičnimi dejavniki prizadevali, da bodo najpozneje v treh letih vsem otrokom v osnovnih šolah zagotovljeni brezplačni učbeniki.«

Ob tem se moramo spomniti dejstva, da je vse sprejete sklepe sindikalno članstvo že v predkongresnih razpravah ocenilo kot dobre in konkretne. V mnogih osnovnih sindikalnih organizacijah pa tudi na samem kongresu so člani naše organizacije posebej opozarjali, naj sklepi ne bi ostali le na papirju. Skratka, opozarjali so, da jih moramo uresničiti v

vsakodnevni praksi. In med njimi s posebno zavzetostjo in odločnostjo tudi sklep, da bomo vsem šoloobveznim otrokom do 1. 1977 preskrbeli brezplačne učbenike.

Akcije naj bi se torej lotili v vseh delovnih in samoupravnih okoljih. Zlasti še tam, kjer delavci z nizkimi sponbnimi prejemki, a številnimi družinskimi člani ne zmorejo velikih izdatkov za šolo. Ti pa, kot vemo, rastejo iz leta v leto.

Starši šoloobveznih otrok si pomagajo na najrazličnejše načine pridobiti za ta namen potrebna sredstva. Tudi otroci sami si pomagajo z zasluzki pri nabiranju borovnic ipd. Če pa letina odpove, so težave neizogibne. Tudi v tistih delavskih družinah, kjer je veliko otrok, čeprav sta zaposlena oba starša, zelo težko odštejejo vsoto, ki je potrebna za nakup učbenikov ter najbolj nujnih šolskih potrebščin.

Dejstvo, da se je slovensko sindikalno članstvo za akcijo »brezplačni učbeniki najpozneje v treh letih« odločilo z navdušenjem najprej v svojem okolju, potem pa še na celjskem kongresu, nas obvezuje, da z akcijo ne odlašamo.

Dogovor občin koroške regije o temeljih skupnega družbenega razvoja za razdobje 1976 — 1980

Na podlagi členov 2., 28., 53. in 99. zakona o temeljih družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (Uradni list SFRJ, št. 6/76) in na podlagi sklepa sveta koroških občin o sestavi dogovora občin koroške regije o temeljih skupnega družbenega razvoja za razdobje 1976 do 1980

SKLENE JE

— skupščine občin: Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec,

— občinske raziskovalne skupnosti: Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec,

— samoupravne interesne skupnosti za vzgojo in izobraževanje občin: Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec,

— občinske kulturne skupnosti: Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec,

— telesno kulturne skupnosti občin: Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec,

— samoupravne stanovanjske skupnosti občin: Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec,

— regionalna zdravstvena skupnost Ravne na Koroškem,

— iniciativni odbor poslovne skupnosti za turizem,

— medobčinski odbor GZS za Koroško,

— samoupravna skupnost za zaposlovanje Velenje,

— MS zveze sindikatov Slovenije za Koroško,

— Ljubljanska banka, podružnica Slovenj Gradec,

— urbanistični biro Ravne

DOGOVOR

OBČIN KOROŠKE REGIJE O TEMELJIH SKUPNEGA DRUŽBENEGA RAZVOJA ZA RAZDOBJE 1976—1980

I. Temeljne ugotovitve

1. člen

S tem dogovorom o temeljih skupnih vprašanj razvoja koroške

regije podpisniki določajo skupni interes občin koroške regije in izražajo pripravljenost za skupno reševanje vprašanj nadaljnega razvoja. V regiji se družbeni plan ne sprejema v tem smislu kot v občini in republiki. Sprejema se dogovor, ki zajema skupna vprašanja razvoja občin koroške regije v letih 1976—1980. Ta dogovor upošteva družbene plane občin in krajevnih skupnosti ter programe SIS, ki delujejo na ravni regije ali v širšem območju.

2. člen

V koroški regiji moramo v začrtanem srednjeročnem obdobju v največji možni meri izkoristiti vse pogoje, ki jih daje prostorski in gospodarski potencial tega območja za doseg čim uspešnejših socialnih ciljev tega območja. Izredno pomembno je, da do leta 1980 aktiviramo poznane naravne danosti in raziščemo še nepoznane družbene značilnosti v regiji kot celoti, kjer bo raziskovalno delo vodilo do sklepanj nadaljnjih dogovorov in sporazumov na področju združenega dela in družbene dejavnosti.

V našem regionalnem prostoru je vrsta skupnih problemov, ki niso značilni samo za posamezno občino, ampak za vso Slovenijo (proizvodnja in predelava železa in jekla, barvna metalurgija, proizvodnja in predelava lesa, turizem, promet).

Te probleme pa lahko učinkovito rešujemo le tedaj, če se v regiji dogovarjamo, sporazumevamo in v končni obliki ustrezno organiziramo ter v širšem prostoru vertikalno povežemo.

3. člen

Udeleženci dogovora se zavezujejo, da bodo stremeli k takim oblikam samoupravne in upravne organiziranosti dela v regiji, ki bo ob upoštevanju racionalnosti poslovanja sposobna učinkovito reševati regionalni razvoj; to pa zlasti velja za področje raziskovalne dejavnosti družbenega planiranja v regiji in razvoja informacijskega sistema medsebojnega obveščanja.

Ta dogovor je osnovni usmerjevalec za aktivnejši napredek družbene in gospodarske rasti vseh štirih občin, ki usmerja, spodbuja in zagotavlja še učinkovitejšo izvedbo srednjeročnih načrtov družbenopolitičnih skupnosti na področju gospodarstva in negospodarstva, kot je to bilo v srednjeročnih planih začrtano.

II. Temeljni skupni cilji regionalnega razvoja

4. člen

Udeleženci tega dogovora se obvezujejo, da bodo stremeli k doseganju naslednjih ciljev razvoja regije:

— k polni uveljavitvi socialističnega samoupravljanja kot bistvenega pogoja za uresničitev podanih nalog,

— h krepitvi varnosti, družbene samozaščite in ljudske obrambe kot osnove za razvoj naše družbe,

— k stabilizaciji gospodarstva kot pogoju za dinamičnejši dolgoročni razvoj.

Iz teh razlogov bodo udeleženci dogovora:

— skupno planirali,

— skupno razvijali programe in projekte,

— združevali sredstva za izvajanje operativnih nalog,

— izvajali solidarnost in vzajemnost pri vseh družbenih akcijah.

Za doseg skupnih ciljev v regiji se upoštevajo po posameznih področjih naslednja načela

III. Družbene dejavnosti

5. člen

Na področju SIS se zaradi usklajevanja dejavnosti in uspešnega razvoja občinskih SIS in doseganja skupnih interesov na nivoju regije ustanovijo ustrezni medobčinski organi (odbor, komisija), ki se na podlagi izdelanih študij nadaljnega razvoja in skupnih interesov samoupravno povezujejo po posameznih družbenih dejavnostih med občinami (raziskovalna dejavnost, varstvo okolja, usmerjeno izobraževanje, zdravstveno varstvo, stanovanjska in komunalna dejavnost, kultura, telesna kultura, zemljiška skupnost...).

Ustanovljeni medobčinski organi delujejo v okviru sveta občin koroške regije in so njegov sestavni del.

Dogovori in sporazumi, sklenjeni po posameznih področjih družbene dejavnosti, tvorijo prilogo »dogovoru občin koroške regije o temeljih skupnega družbenega razvoja za razdobje od 1976 do 1980«.

Iz navedenih razlogov se za vsa področja družbenih dejavnosti, ki se v regiji medsebojno prekrivajo, do septembra 1976 imenujejo medobčinski organi po področjih, ki naj aktivno medobčinsko sodelujejo oziroma aktivirajo medobčinsko sodelovanje.

Posebno pomembno je v prvi fazi izpostaviti v regiji naslednja področja družbene dejavnosti:

Raziskovalna dejavnost

6. člen

V raziskovalni dejavnosti je treba aktivirati znanje strokovnjakov in raziskovalcev, ki so v regiji prisotni, in ga povezati z drugimi raziskovalnimi institucijami v Sloveniji.

Najvažnejše raziskave bi v tem srednjeročnem obdobju bile naslednje:

— KOROŠKA 2000

Raziskava bi dala odgovor, katera metoda dolgoročne politike je za usmerjanje gospodarskega, prostorskega potenciala v regiji najuspešnejša, da dosežemo zadovoljevanje delavcev in občanov na mnogo višjem nivoju, kot do sedaj. Zaradi dolgoročne analize razvoja bi bili zmanjšani različni faktorji odločanja v srednjeročnih usmeritvah gospodarstva in prav posebej programiranje razvoja v letnih resolucijah.

— UKREPI ZA AKTIVIRANJE MANJ RAZVITEGA OBMEJNEGA OBMOČJA IN MANJ RAZVITIH KS V POSAMEZNIH OBČINAH

Za manj razvita območja v regiji nimamo analiz, zato bi bilo potrebno, da se takoj pristopi k izdelavi projekta, in sicer za Koroško manj razvito obmejno območje. Z občino Maribor naj se uskladi inicijativa za raziskavo, v okviru občin za manj razvite KS pa se posebej analizirajo ukrepi za doseg policentričnega razvoja.

— KOROŠKA REGIJA KOT FUNKCIONALNO SOMESTJE ŠTIRIH CENTROV

Raziskava je že prijavljena pri skladu Borisa Kidriča in je bila visoko ocenjena. V nalogi raziskava analizira uveljavljanje vidika povezanosti v prostoru, infrastrukturi in drugih gospodarskih dejavnosti v regiji, kakor tudi prednost povezovanja družbenopolitičnih skupnosti regije.

— RAZISKAVE ZA IZBOLJŠANJE ŽIVLJENJSKIH RAZMER POTENCIALNE MOŽNOSTI PRIDOBIVANJA IN PREDDELAVA HRANE NA PODLAGI LASTNE ZMOGLJIVOSTI KMETIJSKIH POVRŠIN

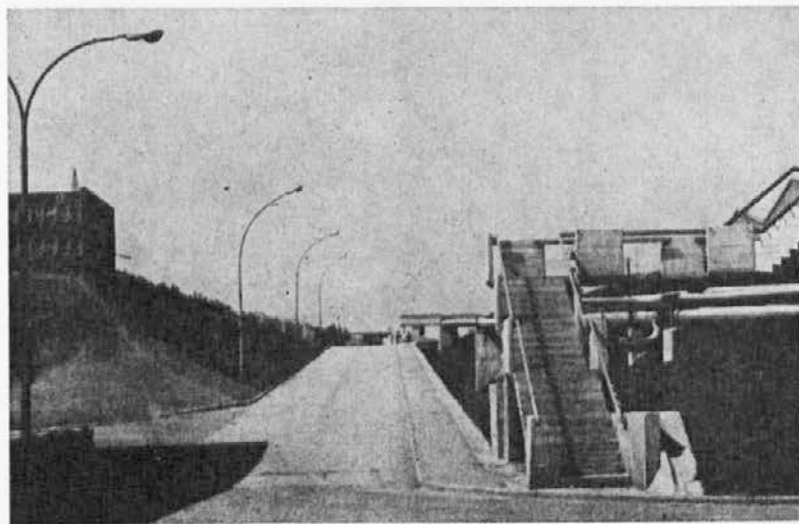
Nosilci raziskave so kmetijske organizacije v koroški regiji. Rezultati raziskave pa bi služili za projekcijo možnosti razvoja živinoreje in drugih kmetijskih dobrin, z zagotovitvijo organiziranega odkupa planiranih pridelkov, z analizo izgradnje nadaljnje investicijske politike v kmetijstvu za predelavo lastnih kmetijskih proizvodov.

— RAZISKAVA NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA

Pri tem dati prednost raziskavam zraka in vode.

— RAZISKAVA NA PODROČJU ENERGETIKE kot uspešnega pogoja oskrbe regije z različnimi viri energije in izkoriščanju še drugih virov energije v regiji, ki se dajo aktivirati.

— RAZISKAVE NA PODROČJU AKTIVIRANJA LASTNE SUROVINSKE OSNOVE in njene nadaljnje finalizacije (proizvodnja in predelava lesa, zaloge

Vzpon

Mirica

gradbenih materialov in nadaljnja predelava).

— PROIZVODNJA IN PREDELAVA JEKLA IN ZELEZA V REGIJI

Raziskava bi dala odgovor na prisotna razpoložljiva sredstva in delo v kovinski predelavi regije ter možnost nadaljnje uporabe novih proizvodov na bazi ravnenskega jekla v drugih občinah regije.

— PROIZVODNJA IN PREDELAVA BARVNIH KOVIN

Raziskava naj bi ugotovila perspektive Rudnika in topilnice Mežica, nadaljnji obseg finalizacije in dolgoročne cilje razvoja delovne organizacije.

— RAZISKAVA NA PODROČJU TRANSPORTA IN NJEGOVE NADALJNJE PROMETNE STRUKTURE IN INFRASTRUKTURE V REGIJI

— RAZISKAVE V DRUGIH PROIZVODNIH PROCESIH

V vseh OZD dati prednost raziskavam nabave novih proizvodov, nabave lastne surovine, nove tehnologije dela, spodbujati interese za investicijsko dejavnost in stimulatивно nagradjevati izume, odkritja in izpopolnitve.

7. člen

Na področju usmerjenega izobraževanja in delavskih univerz z izoblikovanjem mreže posameznih šolskih centrov in profilov je treba v regiji izenačiti možnost uveljavljanja pravic izobraževanja za vse ljudi.

Neposredni smoter v usmerjenem izobraževanju je v tem, da šole približamo občanom in delavcem ter OZD neposredno vključujemo v proces izobraževanja in družbene vzgoje ob delu in iz dela.

8. člen

Na področju zdravstvenega varstva pospešiti zdravstveno varstvo občanov in delavcev ter v združenem delu zagotoviti dobre delovne pogoje na delovnem mestu. Povečati kvaliteto zdravstvenih storitev ob racionalni organizaciji zdravstvene dejavnosti. V regiji je treba bolnišnico Slovenj Gradec, Koroški zdravstveni dom in lekarnne povezati v eno izmed oblik organizacij združenega dela.

9. člen

Na področju stanovanjskega in komunalnega gospodarstva učvr-

stiti vodenje te dejavnosti s kompleksnim planiranjem in uveljavljati usmerjeno gradnjo stanovanj, s tem da v tem srednjeročnem obdobju v glavnem odpravimo stanovanjski primanjkljaj, da v regiji enotno nadzorujemo cene stanovanj in komunalnih uslug ter uveljavljamo ekonomski gospodarski princip stanarin.

S pospeševanjem varčevanja in ugodnim kreditiranjem v stanovanjski izgradnji spodbuditi tudi lastno skrb delavcev za reševanje stanovanjskih problemov. V regijskem usklajevanju pomeniti tudi odloke, predpise s področja gradbeništva in komunalnih storitev.

10. člen

Na področju kulture skupno zagotoviti možnosti za reševanje ugodnejših aktivnosti kot do sedaj, in sicer na področju knjižničarstva, likovno galerijske dejavnosti, gledališča, kina, varstva kulturne dediščine, radia in TV, stikov z drugimi jugoslovanskimi narodi in narodnostmi ter stikov s tujino in zamejstvom.

11. člen

Na področju telesne kulture se zavzemati za koordinacijo dela, ki je regijskega pomena, s tem da se pripravijo programske skupne akcije za dejavnost v regiji.

IV. Gospodarske dejavnosti

12. člen

Na gospodarskem področju

Na podlagi raziskav doseči združevanje dela, sredstev in kadrov na vseh nivojih, zlasti s povezovanjem omogočiti večjo racionalizacijo dela, višjo produktivnost, ekonomičnost, večjo izrabo lastnih surovin in višjo stopnjo vključevanja v izvoz izven regije in inozemstvo.

Osnove za izvajanje tega dogovora tvorijo srednjeročni plani občin, v okviru katerih je potrebno glede na razširjeno družbeno reprodukcijo upoštevati naslednja načela za financiranje projektov:

13. člen

Na novo prijavljene investicije je treba ovrednotiti po naslednjih kriterijih:

— da zagotavljajo predelavo primarnih in sekundarnih surovin v okviru regije in da ne temeljijo na dodatnem uvozu surovin izven regije ali inozemstva,

— da optimalno izkoriščajo domače znanje in tehnologijo dela,

— da dajejo možnost zaposlovanja ženam,

— da je dolgoročno zagotovljena prodaja doma in na tujih trgih,

— da so zagotavljeni viri financiranja tudi s tujimi sovlaganji,

— da lastna udeležba sovlaganj in tuji krediti znašajo za investicije najmanj 40% vrednosti,

— da imajo prednost naložbe, kjer so uveljavljeni solidarni dohodkovni odnosi med TOZD in DO na področju regije,

— tudi za naložbe za manj razvita področja v okviru regije se morajo upoštevati navedeni kriteriji,

— upravičenost za kreditiranje investicij iz družbenih sredstev se za vsak objekt obravnava posebej na podlagi priloženega projekta, ker naj posebna komisija, ki jo predlaga medobčinski odbor GZS za Koroško, oceni upravičenost kreditiranja investicije po določenem razponu učinkovitosti in pomembnosti,

— na področju trgovine se v okviru regije ustanovi iniciativni odbor za razvoj trgovskega vprašanja, s tem da se v naslednjih letih izdela raziskava o možnostih nadaljnega združevanja in usmeritve prometa z blagom in trgovin v koroški regiji,

— iniciativni odbor za turizem še v naslednjem letu naroči študijo o skupnih interesih razvoja turizma v regiji z možnostjo navezovanja s turističnimi trendi v okviru slovenskega prostora in izven njega.

14. člen

V okviru gospodarske dejavnosti je treba zagotoviti:

— pripravljanje oz. sestavljanje projektov, ki ustrezajo kriterijem za financiranje projektov, medsebojni povezavi, dogovarjanju in sporazumevanju na področjih, ki imajo skupne razvojne možnosti,

— pospeševati naložbe v ceste, ki zblizujejo občine, gospodarska središča in omogočajo večjo delovno mobilnost,

— pospeševati produktivnost dela na osnovi delitve dela. Z razvitim medsebojnim prometom se mora produktivnost dela, izražena v vrednosti blagovne proizvodnje po stalnih cenah iz leta 1975, povečati po 4% stopnji letno.

— Pri prodaji gotovih izdelkov se je treba prilagoditi povpraševanju na domačem trgu in stremeti, da se proizvodnja usmeri tudi na zunanja tržišča, tako da se vrednost uvoza pokrije z vrednostjo izvoza.

V. Končne določbe

15. člen

Udeleženci tega dogovora se obvezujejo, da bodo v samoupravnih sporazumih o temeljnih svojih planov ter v pogodbenih razmerjih, ki jih sklepajo z drugimi nosilci družbenoekonomskega razvoja, sprejemali take naloge in obveznosti, ki upoštevajo ta dogovor in prispevajo k uresničevanju dogovorjenih ciljev.

Udeleženci soglašajo, da se naloge in obveznosti iz tega dogovora konkretizirajo v nadaljnjih letnih resolucijah in planih ter občasno prilagodijo procesu kontinuiranega planiranja.

Udeleženci tega dogovora bodo najmanj dvakrat letno sprejemali, analizirali in ocenili izvajanje nalog za doseg zadanih ciljev iz tega dogovora.

Skladovnica

IZSTAVLJANJE IN VROČEVANJE ODLOČB O RAZPOREDITVI NA DELOVNO MESTO IN O OSNOVAH TER MERILIH OD DELAVCA

S sprejetjem samoupravnih sporazumov o delitvi OD in sistemizaciji delovnih mest imamo v ŽR za vse delavce urejeno tudi vprašanje izstavljanja odločb o razporeditvi na delovno mesto in o osnovah in merilih za pridobitev OD delavca. Odločbe so bile (ob uveljavitvi novega sistema delitve OD) ali bodo (ob spremembah, ki zahtevajo izstavitve nove odločbe), izstavitvene skladno s čl. 118 in 119 samoupravnega sporazuma o delitvi OD, čl. 43 samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest in čl. 174 samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih v naslednjih primerih:

- ob razporeditvi na delovno mesto,
- ob prerazporeditvi na drugo delovno mesto,
- ob spremembi analitične ocene, ki pogojuje spremembo skupine zahtevnosti dela delovnega mesta,
- ob spremembi dejanske izobrazbe ali dejanske interne usposobitve ali dejanske dopolnilne izobrazbe delavca,
- ob spremembi vrste stimulacije na delovnem mestu in
- ob spremembi skupine posebnih pogojev dela na delovnem mestu.

Odločba vsebuje med drugim tudi naslednje podatke, ki vplivajo na spremembo OD delavca:

- število mesecev dejanske prakse delavca,
- podskupino zahtevnosti dela,
- število let skupne delovne dobe in število let stalnosti v ŽR ter % minulega dela.

Omenjeni podatki so vpisani v odločbi ob prvi izstavitvi in se lahko spreminjajo vsak mesec. Ker ni mogoče vsak mesec izstavljanje novih odločb za vse delavce, bodo omenjeni podatki »zapomnjeni« v računalniku, ki bo vsak mesec sproti pošteval spremembe (podskupino zahtevnosti dela in % minulega dela) pri tekočem obračunu OD.

Sprememba podskupine zahtevnosti dela je razvidna iz povišane vrednosti ure iz šifre 01 po plačilni kuverti in sprememba odstotka za minulo delo je ravno tako razvidna iz povišanega % iz šifre 08 po plačilni kuverti v obračunskem mesecu — skladno s samoupravnim sporazumom o delitvi OD.

Odločbe bodo razdeljene tako:

1 × delavec (original), 1 × kadrovska služba, 1 × odd. za obrač. OD, 1 × služba za oblikovanje OD in 1 × vodstvo obrata ali službe — kopije.

Vročitev odločbe delavcu se opravi osebno pri vodstvu obrata ali službe (odgovorni vodja obrata ali službe), in sicer proti podpisu.

V ta namen morajo vodje obratov ali služb nastaviti posebne podpisne — evidenčne knjige z naslednjo glavo:

Tek. št.	Priimek in ime delavca	Mat. št. delavca	Datum prejema odločbe	Potrjujem prejem s podpisom

Podpisne — evidenčne knjige stalno hranijo vodje obratov ali služb.

Vročitev mora biti opravljena takoj, najkasneje pa do prvega izplačila OD.

Delavcem, ki jim ni možna osebna vročitev, se odločba pošlje po pošti priporočeno s povratnico.

Ce delavec noče sprejeti odločbe ali naslov ni znan, se po čl. 174 samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih odločba objavi na oglasni deski TOZD ali DSSS za čas 8 dni.

Odločbe po gornjih dveh odstavkih obrat ali služba vrne službi za oblikovanje OD, ki poskrbi za dostavo ali objavo odločbe in ustrezno evidenco.

Služba za oblikovanje OD

KAKO VODITI SESTANEK

Po reorganizaciji se bo število organov in s tem število sestankov še povečalo. Učinkovitost sestanka, če izvzamemo pripravo nanj, je še zlasti odvisna od vodenja. Seveda je bistvena razlika med vodenjem sestanka, kjer je deset prisotnih, od tistega, kjer jih je prisotnih sto ali več. Kljub temu so določena pravila, ki so splošno veljavna.

Vodenje sestanka poteka po določeni metodi, ki jo narekuje vsebina sestanka. Celoten proces poteka po nekaterih zakonitih stopnjah, izmed katerih ima vsaka svoje mesto in svoje naloge. Na uspešnost pa vplivajo še mnogi

drugi dejavniki. Med temi je primerno vodenje in ravnanje z udeleženci še zlasti pomembno.

Vzemimo na primer sestanek s samo eno točko dnevnega reda. Takšni ali vsaj podobni sestanki bi bili namreč zelo zaželeni, ker bi se lahko na ta način o določenem vprašanju res podrobno pogovorili in dogovorili. Kljub temu pa samoupravna stvarnost vsak dan postavlja pred nas toliko problemov, da bi pri sistemu sestankov z eno samo ali dvema točkama dnevnega reda lahko sestankovali vsak dan. Sicer pa jemljemo na tem mestu tak sestanek samo kot primer.

Sestanek se torej deli na več faz, ki zavzemajo več ali manj časa; od začetka sestanka in uvoda v razpravo, prek razprave do oblikovanja sklepov. Posamezna faza lahko traja različno dolgo. Razprava je tako lahko njen glavni del, lahko pa je iz najrazličnejših vzrokov tudi ni.

Začetek sestanka naj bo jasno zastavljen in učinkovit. Da bi usmerili pozornost udeležencev in jih že v začetku pridobili za sodelovanje, moramo ne le jasno napovedati, kaj je na dnevnem redu, kaj bomo obravnavali, temveč tudi, zakaj smo se odločili za to vsebino in kaj želimo s sestankom doseči.

Uvod v razpravo je sicer potreben v vsakem primeru tudi tedaj, kadar smo udeležencem poslali gradivo vnaprej. Uvod mora osredotočiti misli vseh prisotnih na vprašanja, ki jih želimo obravnavati. Povzetek informacij pa naj bo res zelo kratek. Bolj potreben je v primeru, ko gre za dopolnitev ali določeno spremembo, kot je bilo v gradivu pismeno posredovano.

Uvodničar nikakor ne bi smel govoriti več kakor tri ali štiri minute. Sedanja praksa pa je taka, da predlagatelj dejansko ustno ponovno podaja gradivo, ki je bilo že v razumljivi obliki pismeno dostavljeno. Taka praksa je tudi eden od vzrokov, da ljudje gradiva ne berejo. Zakaj bi ga brali, če jim nekdo nato naknadno vse lepo servira? Je pa taka praksa tudi osnovni vzrok, da so sestanki na splošno predolgi in zelo zamorljivi.

Uvod v razpravo naj bi bil torej temeljit, nikakor pa ne preveč razvlečen. Če želimo razpravo, ne bi nikdar smeli v uvodu preveč avtoritativno podati svojih stališč kot najboljše in edino veljavna, sicer ne ostane udeležencem sestanka drugega, kot da kimajo ali pa se direktno uprejo. Pri prehodu na razpravo nastane po navadi minuta molka, ki gre vodji sestanka na živce. Trenutki molka so v takem primeru povsem normalni, saj se moramo pred javnim nastopom v sebi zbrati, odločiti, kaj bomo povedali in kako bomo svojo misel najbolje izrazili. Pri tem večina rada čaka, da bo kdo drug prebil led, nato se bodo šele sami vključili v razpravo. Ta časa uporabi vodja sestanka tako, da vpraša, če želi še kdo dodatne informacije in ponovno in jasno poudari vprašanja, na katera se išče skupni odgovor. Ne bo tudi preveč napak, če bo na začetku direktno izzval prvega diskutanta, ki se je, že po nekih zunanjih znakih sodeč, že pripravljaj, da bi posegel v razgovor.

Vodenje razprave je dokaj težka in zapletena naloga, ki zahteva od vodje neprestano zbranost, prožnost in spretnost. Zeleno je, da bi bila razprava čim bolj sistematična, da bi ostali v okviru teme, zlasti pa, da se ne bi izgubljala v nepomembnih vprašanjih. Kljub temu se često zgodi, da jo poskušajo posamezniki, namerno ali nenamerno, speljati na stransko pot. Takrat mora vodja obratno, a odločno vrniti razpravo v prvotni tir.

Zeleno je torej, da bi bila razprava jedrnata, pa nam posameznik kljub temu zaide v dolg oris razvoja celotne zadeve. Takrat je seveda spet potrebno na neki na-

čin pospešiti njegovo izvajanje in ga taktično prekiniti. Nekateri prihajajo često na dan z osebnimi problemi, ki nimajo zveze z zadevo. Tudi v takem primeru je potrebno, da vodja najde primerne rešitve, s tem da poskuša diskutanta opozoriti in napatiti na mesto, kraj in čas reševanja njegovega vprašanja, ki ne spada sem. Pri tem se ne obračamo le na posameznika, ampak na vso skupino, ki je razsodnik. Njuno stališče bo tudi za posameznika merodajno.

Želimo torej, da bi razprava na seji potekala urejeno in disciplinirano, torej parlamentarno. Zgodi pa se kljub temu, da hočejo naenkrat govoriti vsi hkrati. Udeleženci verjetno ne bodo imeli za nasilje, če bo vodja odločno interveniral, npr.: ta in ta se je prvi javil in ima prvi besedo. Načelno si želimo, da bi bila razprava vedno demokratična, da bi vsi nazvoči svoje mnenje svobodno in sproščeno izrazili. Vemo pa, da to ne pride samo po sebi, zato moramo skušati ustvariti kar najboljši sproščeno delovno vzdušje. Tudi nekaj humorja v debati včasih sproščeno deluje. Pomembno je tudi spodbujati nekatere premalo samozavestne udeležence sestanka in jih včasih direktno, a taktično izzvati. Kadar je kdo zelo samozavestno in avtoritativno povedal svoje stališče kot edino možno in pravilno in s tem zavrnil razpravo, lahko znižamo tak učinek na primer s tem, da rečemo: slišali ste eno od mnenj, mogoče pa je še druga, celo boljša rešitev ipd.

Bistvena vloga vodje pri demokratični razpravi je v tem, da mora imeti glavno besedo celotni organ oziroma skupina, vodja pa razpravo samo usmerja k skupno zastavljenim ciljem: skrbi za urejenost, sistematičnost in izčrpnost razprave. Sam ima v razpravi predvsem to vlogo, manj pa je neposreden diskutant. Samo v takem primeru je vodja sestanka enakopraven član skupine, se ni dvignil nad njo. Pri avtorskem stilu vodenja je glavni razsodnik, pri demokratičnem načinu pa je glavni razsodnik skupina, saj je odločanje v njeni pristojnosti. Zato gre za očitno napako, kadar vodja meni, da mora o vsakem predlogu in stališču avtoritativno povedati svoje mnenje, ga sprejeti ali odkloniti, kot da je to v njegovi pristojnosti. Demokratična taktika je v tem, da daje vodja skupini v pretres vse zadeve, da jih ponovno vrača v skupno razpravo, če so bile po njegovem mnenju obravnavane površno ali enostransko, da bi se skupina tako zavestno in čim bolj premišljeno odločila. Tak način vodenja razprave se imenuje tudi tehnika biljarda: ko vprašanje usmerimo k enemu udeležencu, nato vključimo drugega, spodbudimo tretjega, da ga dopolni, nato pa vodja povzame skupne ugotovitve.

Kadar nastane med dvema nasprotnikoma in stališčema dvojni, je vodja sicer lahko posreden, vendar naj raje prenese odločitev na vso skupino, zlasti če je prepričan, da bo ta znala zrelo presoditi, kar se pogosto tudi zgodi. Prav tako ni potrebno, da bi se vodja sestanka spustil v besedni dvoboj s kom, ki se z izraženim stališčem ne strinja. Arbitar je torej skupina, vodja jo lahko prepričuje, ne sme pa ji vsi-

liti sklepa proti njeni volji, ker bi tak sklep ne imel prave veljave.

Pri vodenju skupine je precejšnja pomena pravilna tehnika vpraševanja. Med drugim morajo biti vprašanja jasna in določena, da udeleženci takoj vedo, kaj hočemo od njih. Vprašanja ne smejo biti dvosmiselna, ker jim bo sledila dvosmiselna debata. Vprašanja raje postavljamo drugo za drugim kot pa več naenkrat, ker navzoči navadno potem odgovorijo le na zadnje vprašanje. Vprašanja praviloma postavljamo najprej celi skupini, šele kasneje tudi posameznikom, ker hočemo aktivirati čim več udeležencev. Za poglobljanje razprave so zelo pomembna podvprašanja, ki silijo k razmišljanju in utemeljevanju stališč; razen direktnih in indirektnih vprašanj skupini in posameznikom so kdaj pa kdaj uspešna tudi provokativna vprašanja, ki pa ne smejo biti grobo ali žaljivo zastavljena.

Razumljivo je, da mora vodja razprave s pogledom obseči vso skupino in stalno spremljati dogajanje v njej. Tako bister vodja takoj zaznava pravo atmosfero in odziv posameznikov, jih lahko bodri in spodbuja. Pogled in beseda sta najpomembnejši sredstvi stalnega notranjega kontakta s skupino, katere sodelovanje je pogoj za uspešno vodenje razprave.

V zvezi z oblikovanjem sklepov bi bilo treba reči, da je često potrebno in primerno, da že med razpravo oblikujemo delne skle-

pe, da sumiramo rezultate dotedanjega skupnega razglabljanja. Obvezno pa je oblikovanje sklepov ob koncu razprave, o vsaki točki dnevnega reda in na kraju sestanka. Če ne gre za konkretne sklepe, moramo vsaj jasno povzeti stališča, ki smo jih skupno zavzeli, ter mogoče še obveznosti posameznikov, ki iz njih izvirajo.

Pri končnih sklepih pa moramo jasno in natančno opredeliti: kdo in s kom bo opravil posamezne naloge, torej nosilce nalog; do kdaj naj bo naloga opravljena; in kdo bo komu poročal o izvršitvi sklepa in mogoče še kaj. Če je imel sestanek za glavni namen konkretne rezultate in akcijo, potem je ta zadnja faza najpomembnejša, saj bo šele ta v največji meri pripomogla, da bodo besede rodile dejanja. To daje tudi končni smisel sestanku in udeležbi vsakega posameznika na njem. Le kadar vemo, da smo vplivali na spremembo stanja, ga mogoče le malenkost izboljšali, imamo občutek, da s sestankom nismo trčili časa. Če pa nešteto krat ponavljamo in premlevamo iste probleme in ne najdemo rešitve, ker se jih ne znamo lotiti s pravega konca ali pa jim nismo kos, se nas loti občutek nemoči in nesmotnosti našega dela, kar vodi prejkoslej v malodušje in pasivnost.

Toliko o tem, prihodnjč pa nekaj o organiziranju sestankov in mogoče še o čem.

j. d.

Tu menim, da so krivi naši trgovci. Moram reči, da smo vsi krajin Raven precej pričakovali od nove veleblagovnice Name, a nas je razočarala. Precej so obljubljali, da bo zmeraj tako založena, kot je bila ob otvoritvi, pa ni tako. Mislim, da se lahko upravičeno vprašam, zakaj tako početje prav tu na meji. Ali res morajo naši ljudje hoditi v sosednjo Avstrijo po tisto, česar ni mogoče kupiti doma? Menim, da je že dovolj tega ponižanja. Če delamo in zaslužimo v Jugoslaviji, naj tudi kupujemo dobro in kvalitetno sadnje in zelenjavo, da preskrbe z mesom ne omenjam.

Ivan Štrmčnik, direktor Name, Ravne:

Da primanjkuje mesa in dobre ga sadja, moramo krivce iskati drugje, ne na Ravnah. Mi se trudimo, da dobivamo kvalitetno robo. Menim, da tudi ni tako kritično, kot nekateri pravijo. Z mesom smo v Nami preskrbljeni enako kot prej. Imamo pa dosti več kupcev, zato ga prej zmanjka. Je tudi tako, da moramo, če hočemo dobiti vsaj nekaj tako zelenega svinjskega in telečjega mesa, kupiti tudi nekaj govejega.

Zelim, da bi nas potrošniki o nepravilnostih sproti obveščali. Le tako bomo lahko oboji zadovoljni.

F. Rotar

DOBRO BRATI – DOBRO GOVORITI – DOBRO PISATI

ŠE NIKOLI TOLIKO BRALCEV IN GOVORNIKOV

Razvoj samoupravljanja do današnje stopnje je z delegati in delegacijami na vseh ravneh gospodarskega in družbenopolitičnega odločanja razširil potrebo po branju gradiv in govorjenju v javnosti na velikansko število ljudi in na vsakdan. Kljub temu pa, kadar govorimo o izobraževanju oziroma uposabljanju delegatov za opravljanje njihovih funkcij, pri tem mislimo predvsem na osnove ekonomike, samoupravnega prava itn., torej na strokovno izpopolnjevanje, nikakor pa ne na pravila govorništv (retorike), pravila hitrega in učinkovitega branja ter na pravila jezika in stila, da racionalnega vodenja sestankov niti ne omenjamo.

Predpostavljamo pač, da je vse to vsakdo od nas pač prinesel iz šole s seboj ali še bolj pavšalno, da govoriti tako vsi znamo, brati in pisati pa tudi vsi pismeni. Da je to res pavšalno, nam potem dokazujejo večinoma preobsežna in praviloma težko razumljiva gradiva za seje, ki le prepogosto trajajo predolgo.

RACIONALIZACIJA BRANJA IN GOVORJENJA BREZ KRNI- TVE DEMOKRACIJE

Niso pa seveda gradiva za seje vse, kar mora poprečno razgledan samoupravljalec poznati, ne seje njegove delegacije edine, ki se jih mora delegat udeleževati. Dogajanja v svoji TOZD in OZD pa v občini in republikli mora zasledovati vsaj še z branjem tovarniškega glasila ter dnevnega časopisa, udeleževati pa se mora vsaj še sej OO sindikata ter onih v krajevni skupnosti. Torej je danes zares treba iz dneva v dan brati ter iz dneva v dan javno, na sejah govoriti.

Pri tem pa vemo, da je to bolj privid nekega idealnega stanja, resničnost pa še prevečkrat takšna, da za branje ne najdemo dovolj časa, sej pa se ne udeležujemo, kakor bi bilo treba. Iz tega torej sledi, da nikakor ni odveč ogledati si po vrsti ves osnovni instrumentarij vsakega politika, torej tudi samoupravljalca: hitro branje pa kratko in jedrnat izražanje v govorjeni in pisani besedi.

Nič ne bi bila okrnjena demokracija sestankov, če bi vsak

govornik to, kar pove v desetih minutah, povedal v petih, le krajši bi bili. Več časa bi ostalo za razmišljanje o gradivih, če bi jih osvojili v pol ure, namesto v uri ali uri in pol.

PESNIK SE RODI, GOVORNIK NAREDI

Ta izrek starih Rimljanov še zmeraj drži, da se pa tudi razširijo na hitrejšo branje in jedrnat pisanje. Je že res, da za koga rečemo: ta ima namazan jezik, da občudujemo povezovalce javnih oddaj in nekatere TV reporterje, to je šolane ljudi. A vsak od nas pozna tudi kakšnega preprostega očanca, ki prav tako kratko in zanimivo veliko pove. To pa pomeni samo, da so vse to spretnosti in veščine dostopne tudi vsakemu od nas, če se seveda hočemo toliko potruditi, da jih osvojimo.

Narobe je namreč misliti, da poklicnim govornikom — radijskim in TV reporterjem, profesorjem in slavnostnim govornikom beseda kar »sama pride«. Za vsakim kvalitetnim javnim nastopom je razen znanja skrita še skrbna priprava. Cisto vseeno je, ali ima govornik dve leti ali dvajset let prakse, za vsak javni nastop se mora pripraviti. To pa z drugo besedo pomeni delo in spet delo. Kdor je torej pripravljen delati, lahko na tem področju dosti doseže.

Kefrova domačija

MALA ANKETA:

Premajhna skrb za prehrano

Ze kar precej časa tare prebivalce Mežiške doline problem slabe preskrbe z živili. Bodisi da gre za meso, sadje ali zelenjavo, nidesar od tega zadnje čase ni mogoče kupiti v redu. Pred dnevi se je stvar še poslabšala, saj so nekatere trgovine že pričele prodajati meso na deke. Morda se lahko pri vsem tem upravičeno vprašujemo, zakaj tako početje, kot je bilo prva leta po vojni. Ali bo zopet treba uvesti karte za meso? Druga stvar, ki postaja prav tako pereča, pa je, da kljub letni sezoni ni dovolj sadja in zelenjave. Lahko se vprašamo, kdaj so gospodinjine zadnjič kupile v Mežiški dolini prvovrstno sadje. O tem, kaj menijo o slabi založenosti trgovin s sadjem, mesom in zelenjavo, smo na Ravnah nekatere občane tudi povprašali.

Milena Šuler, tehnična sekretarka OK SZDL z Raven:

»Moram reči, da me najbolj moti to, da še tiste kilograme mesa, ki ga dobijo naše mesnice, delijo po dekah, in še te za izbrane stranke. Kaj si moremo, če ni svinjskega mesa, ko pa včasih že drugega primanjkuje. Jaz osebno sem se že potolažila, da ti lahko drugi odločajo, kdaj boš jedel za kosilo meso. Kar se pa tiče založenosti trgovin s sadjem in zelenjavo, menim, da je tako početje trgovin do potrošnikov nepošteno. Morda si trgovci mislijo, da sedaj, ko je čas za zelenjavo, ni treba toliko založiti trgovin. Res je, da nekateri doma pridelajo nekaj zelenjave. Precej nas pa je takih,

ki moramo kupiti vse, od korenčeka do solate.«

Alojz Janežič, uslužbenec v železnari Ravne:

»Mesa je za tak industrijski center, kot so Ravne s svojo okolico, nedvomno precej premalo. Res, da je včasih po naših mesnicah nekaj mesa, pa kaj, ko je, še preden pride v prodajalno, oddano za izbrane stranke. Kar se pa tiče kvalitetnega sadja in zelenjave, ni treba daleč, v drugi kraj, da ga dobiš — pa ne mislim Avstrije. Krivce za tako stanje je morda treba iskati pri trgovcih in krajevnih možeh. Naj dodam še, da bi morali v Mežiški dolini na take stvari še posebej paziti glede na SLO, pa ker smo obmejna občina in sosedom na oči.«

Franč Mezner, inženir urbanističnega biroja na Ravnah:

Ker sem že pred časom videl, da v naših mesnicah žal ni zmeraj mesa, ki bi ga človek želel, sem se odločil za zmrzovano skrinjo. Na svojem mini vrtu pridelam nekaj osnovne zelenjave, seveda pa je ni dovolj za vse leto. S tistim, kar nudijo trgovci, nisem zadovoljen. Menim, da bi morali oni in vodilni bolj gledati na Ravne in druge kraje v Mežiški dolini, saj so tod ljudje zelo potrebni beljakovin in vitaminov za opravljanje težkega dela.

Ivan Žunko, predsednik krajevne skupnosti Ravne:

Da ni mesa v naših trgovinah, bi morali iskati krivca drugje, ne na Ravnah. Drugače pa je pri preskrbi s sadjem in zelenjavo.

OD ZVRSTI DO ZVRSTI

V prepričanju, da je to torej koristno, nameravam v našem listu v naslednjih številkah objaviti vrsto člankov o hitrem, a vseeno učinkovitem branju, o osnovah govorništvu ter o pravih dobrih pisanja. To bodo izvlečki in spojine iz ustreznih priročnikov in učbenikov, iz modernih, pa tudi prav starih.

Ni torej nova snov, saj je poznal npr. že stari vek neprekosljive govornike, novo je dejstvo, da smo z razvojem samoupravljajanja postali narod govornikov; bodimo torej narod dobrih govornikov. In še nekaj je važno:

Pravila, ki jih bomo spoznali, so v svetu prav tako obče veljavna kot npr. osnovna matematična pravila. Ne moremo jih sprema-

nit, če nam niso všeč, ne moremo jih niti obiti brez škode za celostno obvladavanje snovi. Nasprotno pa vsak hip lahko preizkusimo njihovo vzorčno veljavnost na kakršnemkoli govoru ali članku.

Kot članom velike družine metalurgov nam je vsakdanji pojem o vsebnosti. Pravimo: ta ruda vsebuje le 35 odst. železa, ona 50, 65 itn.

Podobnega vrednotenja se moramo že od začetka navaditi tudi tu: tehtanja besed po njihovi vsebnosti, tj. po tehtnosti, pomeni itn. in odmetavanju »jalovine«, tj. praznih, odvečnih besed. Cilj je namreč, da bi bila vsebnost vsega govornega in pisanege čim večja, jalovine pa čim manj.

Marjan Kolar

DEJAVNOST RDEČEGA KRIŽA

Nemalokrat v tem letu smo slišali za akcije Rdečega križa, a to še ni bilo dovolj, da bi si ljudje prišli na čisto, kaj v resnici je Rdeči križ. Nekateri se npr. prav čudno obnašajo, ko bi se morali odzvati in pokazati svojo solidarnost ali humanost. Tako se zgodi, da rečejo: »Ne plačam članarine, ker nisem dobil stanovanja,« ali: »Meni niso šli na roko, ko sem potreboval rešilni avto.« Kajpada ne prvo ne drugo nima nobene zveze z Rdečim križem, ki je humana organizacija s svojim programom in zajema naslednje dejavnosti ter akcije: teden RK in TBC, akcijo zbiranja papirja, dan zdravja, zbiranje starih oblačil, dan žena, odvzem krvi, pobiranje članarine, proslave za večkratne krvodajalce, pomoč ostarelim in bolnim ter obdaritev le-teh za novo leto. Iz naštetega pa je razvidno, da so za nekatere akcije potrebna tudi finančna sredstva. Nizka članarina seveda še daleč ne zadostuje za potrebe, je pa tu krajevna skupnost Ravne, ki daje precejšnjo finančno pomoč Rdečemu križu in tudi sicer pomaga pri raznih prevozih, oglaševanju, pa pri obveščanju krajanov. Tovarišica Breznikarjeva, predsednica krajevnega odbora RK, s katero smo se pogovarjali, je dejala, da bi brez tovariša Globočnika, ki ima veliko razumevanje za težave te organizacije, res težko delali.

Razen s KS pa Rdeči križ tesno sodeluje z osnovno šolo. Šolarji

pomagajo pri večini akcij, npr. pri pomoči ostarelim, zbiranju papirja, izdelavi vizitk in obdaritvi žena ob njihovem prazniku. Vendarle pa vsi ti otroci pretirajo zvezo z Rdečim križem, ko končajo osnovno šolo. Porazgube se in ni jih več za to dejavnost. Doleg pa še ni uspelo, da bi k sodelovanju pritegnili šolski center ali gimnazijo. Tako ni nekega pravega podmladka, ki bi nadaljeval delo starejših odbornikov, ki jih tudi ni več veliko, vsaj aktivnih ne, in se bodo nekega dne poslovili od te organizacije. Za dejavnost Rdečega križa pa je tipična humanost in ljudje, ki na tem delajo, morajo biti na razpolago ob vsakem času. Ne smejo gledati na uro, marveč delati, dokler akcija ni končana. Delati pa je treba hitro in organizirano.

Med uspešnimi akcijami omenimo samo to, da so na Ravnah zbrali 7 ton papirja. Posebej je treba pohvaliti še železarje — krvodajalce. Ne samo, da se jih je nad 400 udeležilo poletne republiške akcije na Ravnah, ampak so se dvakrat odzvali tudi pozivu bolnišnice Slovenj Gradec — oba krat je dalo kri nad 30 naših delavcev. Ima pa Rdeči križ dva velika problema: nimajo skladišča in enako velika težava so kadri. Manjka mladih ljudi. Ne enega ne drugega ne bo lahko rešiti, če ne bo večjega in bolj humanega odziva tistih, ki lahko kaj pomagajo. Z. S.

JOŽEF BALAŽIČ

Dragi Jože!

Kot bližnja sodelavca v tovarni sva se srečala istočasno tudi na zdravljenju v bolnišnici. Kar njsva si hotela priznati, da sva bolna. Predvsem ti, dragi Jože, si mi zagotavljal, da je tvoja bolezen le prehodna in da boš prej doma kot jaz.

Jože se je rodil leta 1933 v Gornji Bistrici v Prekmurju. Bil je eden izmed štirih bajtarskih otrok. Oče je služil kruh v tujini: v Belgiji, Franciji, Kanadi. Borna kajža, le malo zemlje okoli nje ter vztrajna in dobra mama — to je bilo vse, kar so otroci

imeli. Premalo je bilo kruha za odraščajoče otroke, zato je bilo treba čimprej zdoma.

Ko je Jože zapustil dom, se je zaposlil v Kočevju in se izučil za zidarja. Potem je prišel na Korško in leta 1955 v železarno. Štiri leta je talil in vlival kvaliteta jekla. Ko pa mu kot mlademu, šibkemu fantu bolezen ni več dovoljevala naporov v topilnici, se je leta 1959 zaposlil v mehanških obratih. Postal je dober brusilec, potem pa v obratu strojev in delov zarisovalec obdelovancev. Delo je opravljal izredno bistro in s presenetljivo natančnostjo ter samostojnostjo vse do svoje mnogo prerane smrti. Od mladih let navajen trdega dela je svojim sodelavcem rad ustregel in pomagal tudi po šihu, če je le mogel. Svoji ženi in otrokom je bil v veliko oporo. Čeprav je podnevi vestno delal v tovarni, mu ni bilo nikoli pretežno delati tudi ponoči.

Ko stojimo ob odprtem grobu, je prav, da se zaobljubimo, da bomo njegovo delo vestno nadaljevali. Jožeta bomo ohranili v trajnem spominu ter ga obiskovali na njegovem zadnjem domu.

Ženi, otrokom in drugim sodelavcem izrekam v imenu sodelavcev in v svojem imenu iskreno sožalje.

Franc Pori

predvsem kot pesnika in dramatika, se zdaj predstavlja bralcem s svojim prvim romanom. Pisatelj zelo neposredno izpoveduje svoja lastna otroška doživljanja. Kot oče pa je postavljen v situacijo, zoper katero se v svojem lastnem otroštvu bori. Ta konfrontacija seveda ni nikoli načelno ideološka, ampak vseskozi ljubezensko humoristična. Neposrednost pristopa k snovi se kaže tudi v avtorjevem pogovornem, nekonzvencionalnem in hkrati izrazito komunikativnem izrazu.

France Forstnerič, *Bela murva*, pesmi za otroke, MK, Lj., 64 str. 65 din.

Pesmi v Beli murvi je predvsem po njihovi vsebini mogoče razdeliti v tri skupine: v nekatere jih zaživi mestno okolje z vsemi značilnostmi, zato je to zanimivo za otroke s podeželja; v drugih pesmih obravnava pesnik predvsem sovraštvo, vojno in smrt in proti temu nasilju tudi pesniško protestira. V zadnjo skupino pa sodijo avtobiografske pesmi, vendarle pa za vse velja, da so prijetno razgibane in toplo domače zvoneče, takšne, kakršne se mladim bralcem vselej najprej priljubijo.

Prevodi

Peter Benchley, *Čeljusti*, roman, ZO, Mb., 287 str. 120 din.

Čeljusti je pisatelj zasnoval kot napeto napisano akcijsko študijo sociološkega značaja. V bistvu gre za socialno kritično delo z močno angažirano ostjo. To je študija socialnega, psihološkega in političnega vpliva nasilja v Amityju na Long Islandu v ZDA, ki živi od letoviščarjev. Knjiga je napisana zelo spretno, zgodba se razvija z nezajezljivo logiko vse do neizogibnega konca. Po njej je bil posnet tudi znani film.

Robert Neumann, *Kraljičin ljubimec*, roman, MS, 340 str. 150 din.

Roman je zgodba o angleški princesi Mathildi, ki so jo še prav mlado poročili z danskim kraljem Christianom. Mladi kralj pa živi nerensno in zanemarljivo svoje zakonsko življenje in tudi vladarske posle. Kraljica nesrečno živetari ob njem, potem pa se zaljubi v kraljevega prijatelja. Njuno razmerje je polno strasti. Kraljičin ljubimec pa se je uveljavil tudi v javnem političnem življenju, postal je velik reformator in tudi dejanski vladar, kajti kralj je bil duševni bolnik. Vendar so proti kraljičinemu ljubimcu skovali zaroto, uničili srečno razmerje in ga usmrtili.

Elia Kazan, *Odnosi*, roman, ZO, Mb., 775 str. 200 din.

Kazanov roman obravnava odnose, ki veljajo dandanes v življenju človeka sredi razvite zahodne civilizacije. Zgodba tega družbenokritičnega romana, ki je napisan skoraj lahkotno in s prostro neposrednostjo, je podana v izpovedi vplivnega človeka, ki se sredi svojih štirideset let začne spraševati o vrednosti svojega in tuje bivanja.

Avtor je načel vrsto bistvenih problemov našega časa in človeka. Njegova ljubezen do pristno človeškega je eno tistih dejstev, ki nam približajo ta roman.

L. P. Hartley, *Najemnik*, roman, PD, Lj., 231 str. 30 din.

Hartley ni veliko napisal, a v vseh njegovih romanih se kaže njegovo globoko zanimanje za probleme moralne diskriminacije in za človeške ter civilizacijske vrednote. Do vsega ima samosvoje, mace ironičen odnos; vsaka situacija obvladuje psihološko prodorno in slogovno elegantno, piše jedrnato, jasno, inteligentno. Poznavalci štejejo pisatelja med vidne predstavnike tiste smeri v angleški književnosti, ki jo kot najvidnejši predstavlja Henry James.

Po knjigi 76 Z. S.

S KNJIŽNE POLICE

Izvirna dela

Ivan Potrč, *Imel sem ljubi dve*, izbor proznih del, MK, Lj., 404 str., 158 din.

Ivan Potrč je kot malokateri naših pisateljev zraščel z zemljo in s tistim življenjem, ki ji je najbližji. Zemlja je zanj elementarna moč, ki ima svoj mitos. In ta mitos je ljubezen med moškim in žensko, namreč tista polna, zemeljska, elementarna ljubezen brez idilike in sentimentalnih vzdihovanj. Prav to burno, prvinsko nagonsko ljubezen je Potrč doslej najmočneje upodobil v naši književnosti, zato pomeni ta knjiga brez dvoma najustrežnejšo predstavitev njegove ustvarjalnosti.

Leopold Suhodolčan, *Na večerji s krokodilom*, mladinska povest, MK, Lj., 206 str. 39 din.

Pri nas skoraj ni otroka, ki bi ne poznal Suhodolčana, a ne le zato, ker je naš rojak, marveč zato, ker je v svojem obširnem ustvarjanju za mladino pred leti obogatil mlade bralce s svežo domisljico: podaril jim je Naočnika in Očalnika. V tej knjigi pa so njuni detektivski doživljaji povezani v daljšo pripoved, ki je polna smešnih zapletov, hitri obrati v poteku dogajanja pa ustvarjajo posebno napetost.

Franček Rudolf, *Kam je mama šla*, rom., DZS, Lj., 227 str., 100 d. Mladi slovenski avtor Franček Rudolf, ki smo ga doslej poznali

REKREACIJA IN ŠPORT

PRIDOBITEV ZA ŠPORTNE RAVNE

Te dni bodo Ravne z začetkom novega šolskega leta dobile v uporabo pomemben telesnokulturni objekt — novo telovadnico pri osnovni šoli. V zgodovini kraja, ki ima največ šol v občini, je to prvi primer, da je kakšna šola dobila lastno telovadnico. Pred dograditvijo DTK se je vse tiščalo v domu Partizana pod Antonom, zdaj pa je bila gneča tudi že zgoraj, saj DTK zaradi vedno večjega širjenja rekreacije ter celoletne dejavnosti Fužinarja tudi ni več zmogel vsega.

Nova telovadnica je zgrajena kot podaljšek osnovne šole, ki ji je prilagojena tudi po zunanem videzu. Šolarji imajo vanjo vstop po hodniku, zunanji obiskovalci pa iz smeri športnega parka. Mere dvorane so 40 x 20 m z višino 8 m. V njej je torej možno razen telovadbe igrati roket, odbojko in košarko. Strop nad garderobami je istočasno pod galerije za gledalce. Razen garderob so v pritličju še sanitarije, dve shrambi za orodje, soba za učitelja telesne vzgoje ter avla za obiskovalce.

Tudi brez superlativov in slavošpevov je jasno, da predstavlja telovadnica ne samo za šolo, ampak tudi za kraj ogromno pridobitev. Treba si je samo predstavljati, koliko že tako skopo odmerjenega časa za telesno vzgojo je šlo v izgubo, ko je bilo treba hoditi iz obeh osnovnih šol na DTK in nazaj. Mirno lahko zapišemo, da bo telesna vzgoja na šoli šele zdaj potekala normalno (nižji razredi bodo žal še zmeraj imeli daleč do nje). Verjetno pa tudi šolske proslave ne bodo več potekale pol na stopnišču, pol v avli.

Razen šolarjev bodo telovadnico uporabljali tudi člani TVD Partizan, ki jim bo nadomeščala staro dvorano. Kdo, kdaj in koliko pa jo bo v prihodnje še uporabljal oziroma kako bodo SD Fužinar, rekreatorji železarne in morebitni drugi interesenti hodili v DTK ali v novo telovadnico, je stvar razumnih in strpnih dogovorov ter urnikov.

Po zgornjih podatkih je verjetno, da bomo v novi telovadnici gledali Fužinarjeve tekme v odbojki in rokometu, ponuja pa se seveda tudi možnost, da bi bila v njej pozimi medobratna tekmovalna v rokometu in malem nogometu, kar bi zelo povečalo rekreacijsko dejavnost v železarni, saj ne bi bila več odvisna od muhastega vremena, pa tudi ne omejena le na sankške tekme.

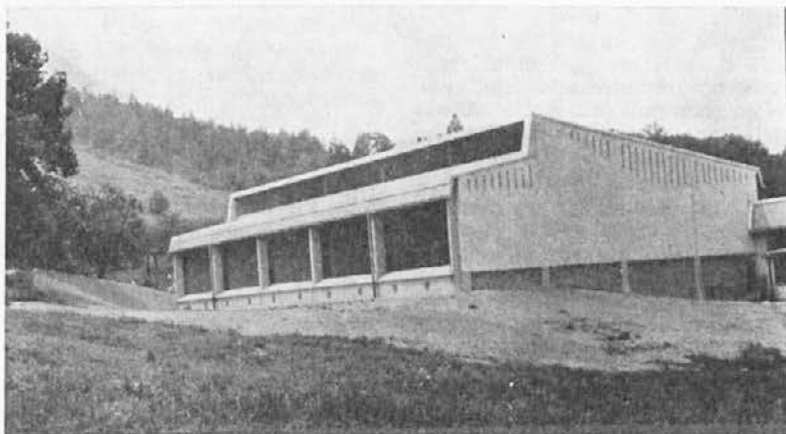
a. k.

KAKO BOMO TEKMOVALI

Bliža se jesen in spet bodo oživil stadioni, zlasti igrišča na planem ali v telovadnicah — začela se bo tekmovalna sezona 1976/77. Za vse tiste, ki v takem ciklusu tudi tekmujejo, pomeni letošnja jesen konec starega in začetek novega tekmovalnega sistema.

O vsem novem v slovenski telesni kulturi smo v našem glasilu že pisali, zlasti podrobno smo vas seznanili z osnovami akcijskega programa razvoja telesne kulture

v občini Ravne, kjer smo vam predstavili konkretizacijo telesnokulturnega minimuma in vrhunškega športa v naši dolini. Nadaljevanje ali sestavni del te predstavitve pa so novi tekmovalni sistemi, ki so v bistvu regulator vsega novega v naši telesni kulturi, ki na najbolj otipljiv in konkreten način posega v dosedanje športno tekmovalno življenje na Slovenskem in seveda tudi pri nas. V čem je pravzaprav bistvo novega tekmovalnega sistema, ki je vse od portoroške seje skupščine TKS SRS sem bil predmet različnih žolčnih razprav in predstavitev, odporov in odstopanj, da

Za šolarje in delavce

bi »tik pred zdajci« le dobil tisto pravo podobo, za katero so se vse slovenske telesnokulturne skupnosti opredelile v Portorožu?

Predvsem gre za to, da na eni strani dobimo čimveč množičnih, športno-rekreativnih tekmovalnih skupin z velikim številom ekip in posameznikov vseh starostnih kategorij, ki naj bi tekmovali predvsem v krajevni skupnosti, občini in kvečjemu med občinami (v regiji) in na drugi strani res najboljše ekipe in posameznike, ki naj bi tekmovali v republiških ligah in republiških tekmovalnih, ter seveda še eno stopnjo višje — na zvezni ravni. To je torej bistvo. Nobenih conskih, drugih in vzhodnih ter zahodnih lig več, ki so zahtevale veliko finančnih sredstev, ki so bila namenjena športu, pobrali pa so jih v glavnem gostinci in prevozniki, ampak tekmovalna samo na dveh nivojih v republiki; tretji nivo je že zvezna raven. K tej osnovni opredelitvi moramo omeniti še dve stvari. Prva se imenuje selekcija in je nič kaj radi ne slišijo nekateri športni funkcionarji, saj odločno razbija plotove okoli klubov, krajevnih skupnosti in ponekod tudi občine, pomeni pa to, da bomo morali v bodoče skrbeti za razvoj športnih dosežkov posameznikov in ekip ne skozi prizmo ozkih celic (klubov, društev itd.), ampak skozi prizmo najmanj občinskih selekcij in tako dejansko uresničiti izpostavljen zahtevo, da na osnovi selektivnosti omogočimo res samo najboljšim (pa naj bodo izpod Pece ali izpod Uršlje), da tekmujejo na višji tekmovalni ravni, kjer se jim seveda spet odpira možnost, da se uvrstijo še na višjo (ali celo najvišjo) tekmovalno raven. Druga stvar, mo-

goče nič manj pomembna, pa je starostna omejitev, ki naj bi tudi na svoj način selekcionirala in omogočila še hitrejši tekmovalni razvoj perspektivnih športnikov v kolektivnih in individualnih športih. No, te stvari počasi prihajajo v življenje, saj čez noč ni mogoče vsega takoj uresničiti. Novi tekmovalni sistemi pa so že tu. Zelena luč so dobili za sedaj le maloštevilni in ker sta za nas zanimiva predvsem dva, ju bomo bolj podrobno predstavili. Zaenkrat samo za člani in članice, ker pri mladinskih in pionirskih kategorijah v trenutku, ko to pišemo, še ni vse razčiščeno predvsem

Ljubitelji nogometa so prav gotovo seznanjeni z dosedanjimi naporji različnih klubov, pa naj gre za NK Peco ali za NK Fužinar, da bi prišli v višjo tekmovalno raven in se tudi obdržali, kar pa jim žal v vseh teh povojnih letih (31 let!) ni uspelo! Zakaj? Mogoče, ne, skoraj zanesljivo zato, ker niso bili drug drugemu pripravljeni pomagati. Nov tekmovalni sistem je tako sodelovanje postavljen kot nujnost, in če jo bodo odgovorni v nogometnih klubih resnično sprejeli (in vse kaže, da so jo že), potem lahko zapišemo, da najbrž ne bo treba čakati 30 let, da bi tudi v naši regiji lahko dobili slovenskega ligaša. Na vsak način bo sedaj več možnosti kot dosedaj.

Za mladince in pionirje smo že zapisali, da ni še vse rešeno, vendar pa bodo vsaj ekipe iz naše regije igrale v istem krogu kot člani.

ODBOJKA

- Člani: 1. stopnja tekmovalna — občinsko (medobčinsko) tekmovalno (rekr. tek. sistem),
2. stopnja tekmovalna — enotna 8-članska republiška liga,
3. stopnja tekmovalna — II. zvezna liga, I. zvezna liga.

- Članice: 1. stopnja tekmovalna — občinska (medobčinsko) tekmovalno (rekr. tek. sistem),
2. stopnja tekmovalna — enotna največ 8-članska republiška liga,
3. stopnja tekmovalna — I. zvezna liga.

Za odbojkarske ekipe pri nas (Črna, Žerjav, Korotan, Reka in druge iz občin koroške regije) velja isto kot za nogometna kluba, s to razliko seveda, da bosta Fužinar in TVD Partizan Mežica zanesljivo igrala v 3. oz. 2. stopnji tekmovalnih. Tudi tu gre za to, da se čimprej organizira čimveč ekip, ki bi igrale v rekreacijsko tekmovalnem sistemu.

Pri vseh panogah gre namreč poudariti, da pričakujemo od različnih sredin, predvsem pa od TOZD, MA in TVD Partizan, da bodo oblikovale nove tekmovalne ekipe v različnih panogah, ki se bodo vključile v rekreativni tekmovalni sistem v okviru občine, ko pa bo ekip še več, pa celo v okviru KS! To je tudi cilj rekreativnega tekmovalnega sistema, ki mora omogočiti slehernemu občanu, da tekmuje s sebi enakimi in se tako ne rekreira več samo včasih ali ob kakšni TRIM akciji, ampak redno v krogu svojih sodelavcev in tovarišev. Da bi to dosegli, bo treba še veliko delati, potrebno pa bo predvsem veliko sodelovanja.

O tekmovalnih sistemih za druge panoge pa bomo pisali prihodnjič.

Š. J.

O EVAH

Največje surovosti izrečejo zakonske žene molče.

Ni pekel tisti, ki drži žensko na poti kreposti, ampak soseda.

Letanje za ženskami ni še nikomur škodovalo. Težave se začnejo, ko jih dohitite.

POTRDLA O ŠOLANJU ZA ŠOLSKO LETO 1976/77

Kot vsako leto je treba tudi letos na začetku novega šolskega leta predložiti socialni službi potrdila o šolanju. Potrdila je treba predložiti za vse otroke, stare nad 15 let, in tudi za tiste, ki bodo v novem šolskem letu izpolnili 15 let. Dokazila o šolanju so potrebna za nadaljnje izplačevanje otroškega dodatka in regresa za letni dopust.

Rok dostave potrdil o šolanju je 15. september za učence in dijake. Studentje višjih in visokih šol pa morajo predložiti potrdila o šolanju do 15. oktobra. Tistemu, ki potrdila o šolanju ne bo predložil v predpisanem roku, se ukine izplačevanje otroškega dodatka in regresa za letni dopust.

Socialna služba

ZA BOLJ VAREN PROMET

S tajnikom komisije za preventivo in vzgojo v cestnem prometu SO Ravne na Koroškem tovarišem Rudijem Blatnikom smo se pogovarjali o republiškem zakonu o varnosti cestnega prometa ter o izboljšavah prometnega režima v naši občini. Povedal je naslednje:

Komisija je pripravila poljudno obrazložitev vseh novosti in sprememb, do katerih je prišlo z zakonom ter jih dostavila vsem dejavnikom, ki so vključeni v prometno vzgojo na občinskem nivoju.

Promet je v naši občini zelo živahen. To nas sili k razmišljanju kako izboljšati stanje. Komisija si je že ogledala prometno signalizacijo po posameznih krajevnih skupnostih. Ugotovljene pomanjkljivosti so krajevne skupnosti dolžne čimprej rešiti, seveda pa so pri tem vezane na za to odobrena sredstva.

Prav tako se v naši občini rešuje problem avtobusnih postajališč, izogibalšč, parkirnih prostorov itn. Znano je, da je že odobrena lokacija za avtomobilsko pralnico pri bencinski črpalki na Ravnah, ki bo imela tudi nekaj parkirnih prostorov.

Zaradi gostote prometa na križiščih pred upravo železarne in

pred vzhodnim vhomom v železarno bi bilo na obeh treba postaviti semafore. S tem bi rešili nevarno prometno situacijo, ki se pojavlja zaradi prihoda in odhoda delavcev v železarno. Predvidena je tudi kolesarska steza od uprave železarne do Brančurnika.

Zaradi nenehnega naraščanja prometa v naši občini moramo stremeti za čim varnejšo ureditev prometnega režima. To pa bomo dosegli le s skupnim prizadevanjem vseh udeležencev v prometu ter s sodelovanjem družbenopolitičnih organizacij in institucij, ki se ukvarjajo s sorodno dejavnostjo.

F. Rotar

PRILožNOSTNE ZNAMKE

100-LETNICA OSVOBODILNIH VOJN V ČRNI GORI

Ob proslavi 100-letnice osvobodilnih vojn Črne gore je izdala skupnost jugoslovanskih PTT 16. junija priložnostno poštno znamko za 1,20 din v nakladi 1.000.000 znamk. Motiv za znamko je ilustracija iz revije »Orao« iz leta 1876, natisnjena v Novem Sadu, ki prikazuje boj na Vučjem dolu. Likovna in grafična obdelava znamke je delo Andreja Milenkoviča.

Znamka je bila natisnjena v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofeta v polah po 9 znamk. Izdan je bil tudi priložnostni ovitek za 2,50 din oziroma ovitek prvega dne (FDC) za 3,70 din.

MUZEJSKI EKSPONATI — LONČARSTVO — POSODE ZA VODO

Umetniška dediščina narodov Jugoslavije je bila tudi letos povod, da skupnost jugoslovanskih PTT izda 22. junija serijo priložnostnih poštних znamk pod nazivom »Muzejski eksponati — lončarstvo — posode za vodo«. Serija ima 6 znamk z naslednjimi vrednostmi:

1,20 din v nakladi 1.000.000 znamk prikazuje lončen vrč za vodo, imenovan testija, iz Aleksandrova (Srbija),

2,10 din v nakladi 1.000.000 znamk prikazuje bokal iz Ptuja (Slovenija) in pripada tipu panonskega lončarstva,

3,20 din v nakladi 1.000.000 znamk prikazuje bakren vrč, ibrik, iz Višnjice (Sarajevo, Bosna in Hercegovina),

5,00 din v nakladi 500.000 znamk prikazuje bokal iz Bačkega Brega (Vojvodina),

6,00 din v nakladi 500.000 znamk prikazuje vrč, imenovan kondir, iz Vranešnice (Makedonija),

8,00 din v nakladi 250.000 znamk prikazuje lončen vrč za vodo imenovan testija, iz Prizrena (Kosovo).

Motive za to serijo je izbrala Persida Tomić, svetovalka Etnografskega muzeja v Beogradu, medtem ko je bila grafična realizacija zaupana Andreju Milenkoviču.

Znamke so natisnili v nizozemski tiskarni »Joh. Enschede en zonen«, Haarlem, v tehniki štiriobarvne heliogravure, v polah po 50 znamk. Istega dne je dal Biro

Oh, ta slana voda

za poštne znamke in tisk v priložnostni dvojni ovitki za 2,50 din oziroma ovitek prvega dne (FDC) za 30,50 din.

F. U.

VSAK IZGOVOR NI DOBER

Humoreska

Po izdatnem kosilu sem se leno zavalil v svoj stari naslonjač, si prižgal cigareto in vzel v roke pravkar prispeli tednik. Sicer sploh veliko berem. Vse, kar se v družbi običajno dogaja okoli mene, ima rahel priokus humorja in to je tudi moja strast. Lastnost, biti vedno razpoložen za humor in vsako priložnost spreminiti na veselo stran, sem si pridobil z branjem humoresk, ki jih tednik vedno objavlja na sedmi strani. Zagotovo lahko trdim, da jih znam nekaj nad sto tudi skoraj dobesedno na pamet. Svoje delo sicer opravljam zgolj formalno in brez vsake večje zagnanosti, sem pa nora zaljubljen v humoreske in to prav zaradi tega, ker so tako globoke, tako zanimivo prepletene in tako nepričakovano razpletene.

Sicer sem tudi vse humoreske jemal zgolj kot humoreske, vse dotlej, ko sem prebral humoresko z naslednjo vsebino:

Mož se je okoli tretje zjutraj vračal proti domu in mrzlično iskal izgovor za ženo, ki ga je prav gotovo čakala z valjarjem v veži njenega triinpolobnega stanovanja. Bolj ko se je bližal domu, težji in bolj negotovi so bili njegovi koraki, izgovora, ki naj bi ublažil stanje doma, pa še vedno ni našel.

Na stopnišču si je še vedno brez izgovora sezul čevlje in potihoma stopil skozi vrata. Žena ga je resnično čakala, seveda ne z valjarjem, temveč z neprijetnim vprašanjem:

»No, kod si se potikal do te ure?«

»Imeli smo sestanek delavskega sveta.«

»Pa ja menda ne do treh zjutraj?«

»Ne, vendar sem potem moral spremljati direktorjevo tajnico do doma.«

»Pa menda ja revica ne stanuje tako daleč.«

»Ne, toda povabila me je na kavico, pa sem se še malo zadržal.«

»A tako! Nikar mi no ne laži, ko pa dobro vem, da si zopet kvartal s prijatelji v kakšni za-
ktni gostilnici.«

Takrat se je mož odločil, da bo vselej govoril samo še resnico, da mu bo žena še sploh kaj verjela.

Nekaj se je ob tej humoreski premaknilo v meni. Mar nisem še nikoli kokrat tako pripravil in pretehtaval neumnih izgovorov in mi ni vselej spodletelo?

Ta trenutek sem se tudi sam odločil. Poskusil bom še z resnico.

Ondan sem priklovratil domov okoli ene zjutraj. Bil sem pri prijateljici. Malo sva poslušala njene najnovejše plošče, zaplesala in srkala opojni whisky s sodo. Kdaj naj bi se mi ponudila lepša priložnost, da testiram prekoprani patent kot ta trenutek, žena me je namreč čakala. Nikakršnega izgovora si nisem pripravil s prepričanjem, da bo tokrat resnica opravila svoje.

»No, kod si se potikal tako dolgo?« so bile njene prve besede, ko sem stopil skozi vrata.

»Bil sem pri prijateljici. Malo sva poslušala njene plošče, plesala, pa popila malce whiskyja s sodo.« sem kar stresel pred njeno besno obličje in z nestrpnostjo čakal njeno reakcijo.

Ampak, kaj za vruga je to? Prebledela je, iz sebe stresla krčevito emocijo in odhitela v kuhinjo po valjar.

Danes, ko to pišem, mi je doktor pri viziti dejal, da bom čez kak teden že lahko stal na nogah, mimogrede pa mi je še omenil nekaj o vlogi moje žene, ki se popolnoma resno namerava ločiti iz najinega zanimivega zakona.

P. S.: Humoresk seveda načelno ne berem več.

Fotografije za to številko so prispevali: F. Kamnik, F. Rotar, M. Ugovšek in informacijska služba.

Igralec Jože Zupan na Ravnah